KONGEFÆRDEN TIL GRØNLAND 1921

DET GRØNLANDSKE SELSKAB

EJNAR MUNKSGAARDS FORLAG

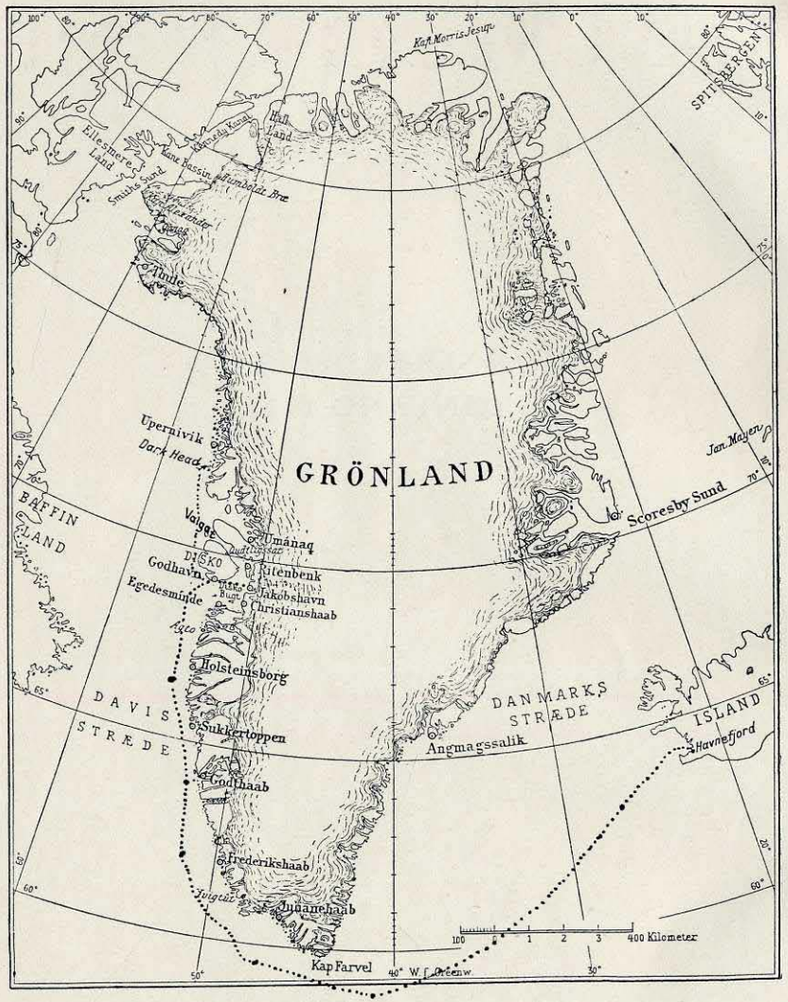

DET GRØNLANDSKE SELSKABS SKRIFTER 16

KONGEFÆRDEN TIL GRØNLAND 1921

VED

HARALD LINDOW

EJNAR MUNKSGAARS FORLAG
KØBENHAVN 1948

Mag
Roskilde Bibliotek
46.7
Li 65.61
kr
ex 1

Copyright 1948
by
The Greenland Society

48/58 9.00

Klicheer: Dietrich & Fabers Efft., Reproduktionsanstalt
Bogtryk: Vald. Pedersen, København

Et stolt og trodsigt Land
som stiger af det aabne Vand;
mod Vejr og Vind
med Tak og Tind
det truende sig løfter.
Saa goldt og nøgent fjernt at se
med Is og Sne
i Fjeldeskar og Kløfter.
Men lunt i Fjeld-Læ Græsset gror,
et rigt og broget Blomsterflor
mod Sommersolen blusser,
hvor Elvene sig snor.

Du store, stolte Land
i Midnatssol, i Nordlysbrand,
i Sommerpragt,
i Vinterdragt
vær hilset over Vande.
Vær hilset, Folk, som bygger tro
dit lave Bo
paa Grønlands barske Strande.
Har Fjeldet Sten, har Hjerter Muld,
den troe vi paa, trods Frost og Kuld,
den give vil sin Grøde
med Kærne rund og fuld.

CHR. LUDWIGS

Afrejsen fra København.
H. M. Kongen tager Afsked med Ministeriet.

Da Verden atter aandede frit efter den første Verdenskrigs beklemmende og angstfyldte Aar, og da Sønderjylland som en savnet Datter, dybt begrædt, var kommen tilbage til Moderlandet, drog Danmarks Konge og Dronning ud paa en lang Udfærd, som baade ved Maal og Anledning var saa særegen og betydningsfuld, at den overalt baade herhjemme og udenlands blev fulgt med den største Interesse.

Rejsen gik først til Færøerne og derfra videre til Island, og Formaalet var at fæstne Samhørigheden mellem Rigets Dele og skabe den personlige Kontakt mellem Konge og Folk — maaske ogsaa, som det stilfærdig blev antydet hernede, for at bidrage til at fjerne, hvad der i den regntykke Luft kunde være af Forbeholdenhed og Tvivl.

Men Kongefærdens endelige og fjerneste Maal var Grønland. I 1921 var det to Hundrede Aar siden Hans Egedes

Landing og den danske Kolonisations Begyndelse; netop i 1921 blev Danmarks Højhedsret over hele Grønland proklameret, og gennem den nys afsluttede Grønlandskommissions Arbejde ventede man paabegyndt en kulturel og erhvervsmæssig Udvikling, som vilde knytte Grønlænderne nærmere til Danmark. Over dette Jubelaars Fester skulde nu Besøget af Danmarks Konge og Dronning kaste sin særlige Glans.

Naar man nu saa mange Aar efter fordyber sig i Kongefærdens mangeartede Tildragelser, de højtidelige Taler og den brusende Begejstring, som den Gang overalt slog Kongeparret i Møde, maa man med Vemod erkende, at trods de mange højstemte Løfter og Forsikringer har Forholdene i visse Retninger udviklet sig helt anderledes, end man den Gang forventede og haabede, og nævnes maa det, at Islands Opsigelse af Unionen med Danmark uden forudgaaende Forhandlinger og uden Hensyn til den gamle Konge, der havde ydet saa kraftig en Indsats for at opretholde Forbindelsen mellem begge Lande, herhjemme maatte vække en stærk og berettiget Bitterhed.

Men for *Grønlands* Vedkommende staar det i hvert Fald urokkelig fast, at Kongefærden for Tilknytningen mellem Danmark og Grønland blev et Baand, som *ikke* brast, og for Grønlænderne blev en uforglemmelig og lykkelig Oplevelse. Den Begejstring og Hengivenhed, hvormed Danmarks Kongepar overalt blev mødt, blev ikke bortvejret i Aarenes Løb, men er uddybet gennem de knugende Uvishedens Aar under den sidste Krigs lange Adskillelse og styrket gennem den levende Interesse og varme Omsorg, som Kong Christian lige til det sidste ved enhver Lejlighed lagde for Dagen overfor Grønland.

*

Afvigte Efteraar samledes en Del af Deltagerne i Kongefærden for at opfriske Minder fra Grønlandsrejsen for 25 Aar siden, og ved en af disse Sammenkomster blev der peget paa

det mærkelige, at der ikke forelaa nogen Skildring af denne historiske Færd. Tanken om at affatte en Beretning om Rejsens Begivenheder og Oplevelser vakte straks stor Tilslutning, ogsaa fra Bestyrelsen for „Det Grønlandske Selskab", der ansaa det som en naturlig Opgave at medvirke til Offentliggørelsen af en saadan Fremstilling. Med Selskabets Tilskyndelse og Støtte er denne Beretning da bleven til.

Til Skildringen er benyttet alle tilgængelige Kilder, Skibsjournaler, Dagbøger, Pressetelegrammer og Avisartikler, men Udgiveren vil særlig fremhæve, at Fremstillingen hovedsagelig er Gengivelse af de udførlige Rejsebreve, som Redaktør Svenn Poulsen hjemsendte til „Berlingske Tidende". Den Betagethed og Umiddelbarhed overfor et ham ganske nyt og fremmed Emne, den Livfuldhed, der lyser ud af den erfarne Journalists malende Skildringer, giver hans Fremstilling saa stor Værdi, at det var ligefrem selvfølgeligt at benytte den til denne Beretning. Blot at optrykke disse Artikler lod sig imidlertid ikke gøre allerede af den Grund, at Redaktør Poulsen foruden de Korrespondancer, som fortløbende beskrev Kongefærdens Oplevelser, under Rejsens Forløb tillige hjemsendte en Række Artikler, som uddybede og supplerede hans tidligere Fremstilling. Med Fru Svenn Poulsens beredvillige Samtykke er derfor disse to Sæt Artikler sammenarbejdet til en fortløbende Fremstilling af hele Rejsens Forløb, saaledes at denne Beretning næsten udelukkende er ordret gengivet efter Redaktør Poulsens Fremstilling, kun med enkelte Udeladelser og suppleret med Indskud og Tilføjelser af Oplysninger, hvor dette ifølge Planen for denne Beretning var ønskeligt.

Med Hensyn til Billedmaterialet havde Udgiveren oprindelig regnet med at kunne benytte Optagelserne fra den officielle Film, som blev optaget under Kongerejsen, og som sidst blev vist ved Hans Majestæts Jubilæum i 1937, men da det endelig efter langvarig forgæves Efterforskning lykkedes

at opspore denne Film, viste det sig, at Filmen var meget stærkt medtaget og, hvad der var endnu værre, at medens Filmen var komplet forsaavidt angaar Rejsen til Færøerne og Island, mangler nu meget væsentlige Dele fra Rejsen i Grønland, hvor hele det Afsnit, som omfatter Rejsen fra Godthaab til „Bele"s Strandingssted nu er fuldstændig forsvundet. Det synes overmaade beklageligt, at ingen i Tide har haft Sans for at sikre for Eftertiden denne historiske Film, og at denne ikke er gaaet fuldstændig til Grunde, maa udelukkende tilskrives Redaktør Anker Kirkebyes store Interesse for at tilvejebringe et dansk historisk Filmarkiv.

Det er derimod lykkedes hos Pressefotograf Eskild Jensen, der sammen med Filmfotograf Eibye deltog i Kongerejsen, at opspore et meget værdifuldt Billedmateriale, som med stor Beredvillighed blev stillet til Raadighed for denne Publikation, og de her gengivne Billeder, som i Listen over Billederne ikke har særlig Betegnelse, skyldes Eskild Jensens glimrende Fotografier. Endvidere har Hendes Majestæt Dronningen vist Udgivelsen den overordentlige Interesse at stille sine egne Fotografier til Disposition for denne Beretning; ved de Billeder, der skyldes Hendes Majestæts egne Optagelser, er dette betegnet under Billedet. Endelig er benyttet en Del af Udgiverens egne Fotografier samt forskellige foreliggende Billeder, ved hvilke Fotografens Navn er angivet, naar dette har kunnet efterspores.

Udgiveren.

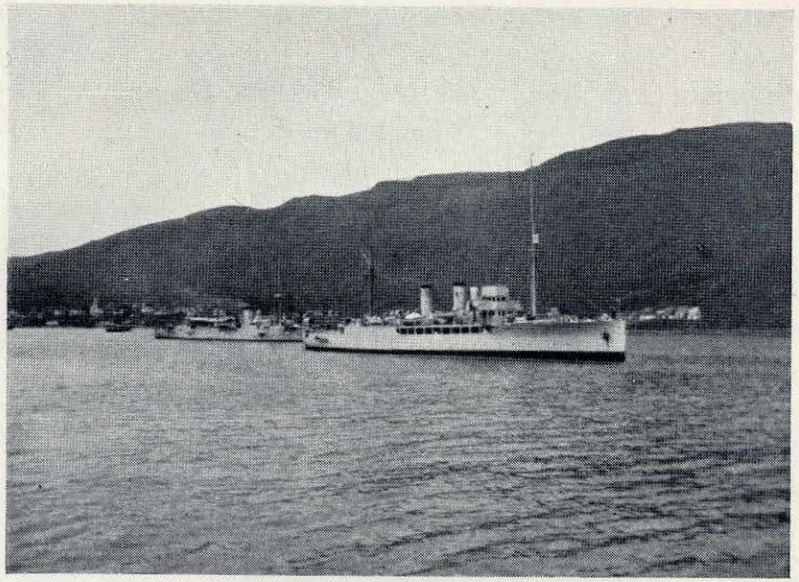

Afrejsen fra Havnefjord.

Det var raakoldt og blæsende, mørkt og taaget, da Kongeeskadren den 4. Juli 1921 om Aftenen lettede fra Havnefjord, efter at den officielle Afsked med Island havde fundet Sted i Reykjavik. Hertil var Kongeparrets Rejse foregaaet ombord i Krydseren „Valkyrien", men da Sagkundskaben nærede Betænkelighed ved at benytte dette dobbeltskruede Skib til Rejsen til Grønland og da Marinen ikke havde noget andet Skib, der samtidig var indrettet til en saa repræsentativ Rejse, havde „Det forenede Dampskibsselskab" stillet det gode Skib „Island" til Disposition som det mest hensigtsmæssige og bedst egnede til Sejladsen i de isfyldte grønlandske Farvande. Saaledes blev det *„Island"* som med Kongeflaget paa Toppen stod udefter mod Reykjanæs, fulgt af Inspektionsskibet *„Fylla"*s slanke graa Orlogsskrog. Afskedssalutten fra *„Valkyrien"* og *„Heimdal"* smeldede udover

den øde Fjord, og de hvide Røgskyer hvirvledes bort som Fnug af den regntunge Vind. Reykjavik og Havnefjord og de efterladte Skibe forsvandt i Regntykningen. De begivenhedsrige Dage under Kongens og Dronningens Besøg paa Sagaøen hørte Minderne til. Rejsen til Grønland var begyndt.

Foran Kongeskibet og dets tro Ledsager og Beskytter „Fylla" laa over 1000 Kvartmiles Sejlads henover de polare Have, rundt om *Kap Farvel* og atter højt mod Nord i Davisstrædet. I gunstigste Fald kunde Eskadren sjette Dagen efter naa Godthaab, Vestgrønlands Hovedstad.

Ensom og øde er den Havvej, der fra Island fører ad Danmarksstrædet ned til Kap Farvel, Grønlands Sydspids. I Taage saa tæt at man undertiden daarlig kunde skelne hinanden paa de 300 Meters Afstand, i hvilken „Fylla" fulgte Kongeskibet, gled den lille Eskadre Time efter Time, Vagt efter Vagt, Døgn efter Døgn frem over det urolige, mørkegraa Hav.

Paa Kongeskibets Kommandobro stod næsten uafbrudt Kaptajn *Aasberg,* paa „Fylla"s Kaptajn *la Cour,* lyttende og vaagende. Thi Sejlads gennem Taage kræver Førerens hele Agtpaagivenhed, og denne Færd maatte ikke rammes af noget Uheld, der langt fra Hjælp i disse nordlige Have kunde blive Katastrofe.

Den dæmrende, taagede Nat gled over i en dæmrende, taaget Dag, og atter fulgte Natten diset og regnsvanger, og den kommende Dag viste det samme øde Billede: Hav og Hav med lange, graa Bølgerygge, over hvilke Taagen bestandig hvirvlede sit tætte Slør.

Kl. 8 sættes Flaget og Musikken spiller. Derefter er der Gymnastik paa Dækket, en Underofficer kommanderer og baade Kongen, Prins Knud og Professor Tuxen deltager, medens Dronningen er Tilskuer og smiler, naar en af Deltagerne midt under Øvelserne styrter til Lønningen.

De lange Vagter oppe paa Kommandobroen er kolde og

Morgengymnastik ombord. Fot. paa „Valkyrien".

ensformige, men der er til Gengæld saa meget hyggeligere i de lune Kahytter.

Foruden Kongen, Dronningen, Kronprins Frederik, Prins Knud og Følget er der en Masse Mennesker ombord. Agter-

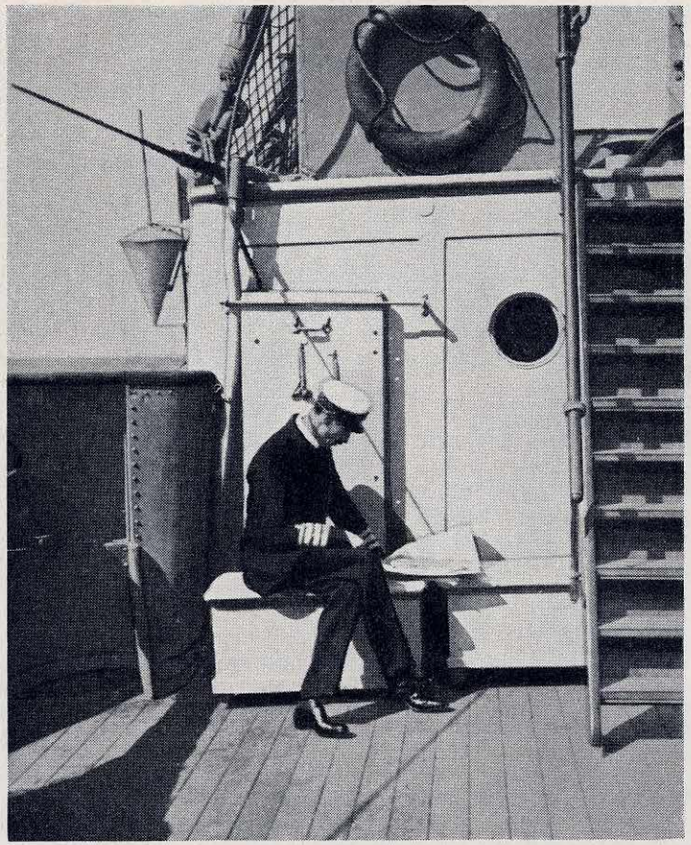

ude bor Lakajer, Filmsfotografer, en Snes Underofficerer, Marinemusikere og Konstabler.

Midtskibs om Styrbord, lige ved Nedgangen fra „Island"s Rygesalon, er der til Kongen og Dronningen indrettet en Række Kahytter, der er gjort hyggelige som diminutive Saloner, Soveværelser og Badeværelser. Om Bagbord paa samme Dæk bor Prinserne, og i den agterste Del af 1ste Kahyt tillige Hofmarskallen, Kammerherre *C. J. Juel,* Chefen for Adjudantstaben, Kammerherre *Gjernals,* Oberst *Appeldorn,* Kaptajn *Godfred Hansen,* Overlæge *A. Riisager* og Kaptajn *Herbert Sander.*

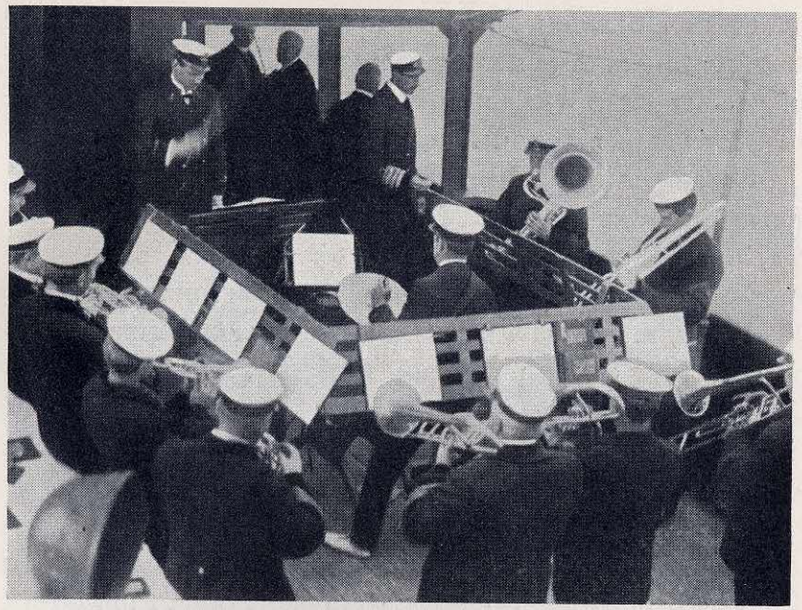

H. k. Højhed Kronprinsen dirigerer Orkestret.

Nede i *„Graven",* som de inderste Kahytter i „Island" populært benævnes, har Eskadredelingens Chef, Kommandør *Carstensen,* Hofmarskallen og Direktør *Daugaard-Jensen* deres respektive Kontorer. Her har ogsaa Professor *Tuxen* sit Atelier, og her bor endvidere Premierløjtnant *Riis-Carstensen,* der er Signalofficer paa „Island".

Ved Dronningens Værelser har Hofdamen, Frk. *Sehested,* sin Kabine, og i Nærheden er ogsaa Dronningens Kammerjomfru, den uundværlige Frøken *Sørensen,* installeret.

Der spises i „Island"s sædvanlige Spisesalon, som har faaet fine Tæpper paa Gulvet. Musikkorpset plejer at spille oppe ved Rygesalonen eller ude paa Dækket. Det lille Polarhof er hyggeligt installeret, men uden overdreven Luksus, hvad der maaske heller ikke vilde staa til de barske Omgivelser, man befinder sig i.

Spise, Drikke og Varme er hvad man først og fremmest trænger til paa disse nordlige Strøg af Kloden. Alle tre Dele sørges der for af „Island"s Hovmester bistaaet af Frederik den 8des gamle Kok, den fortrinlige *Juul.*

Ogsaa paa „Fylla" har man det under beskedne Forhold hyggeligt under Dækket. „Fylla" har været paa Island siden i Februar. Det er haardt Arbejde at borde Trawlere i Vintermørke og Snestorme under Portlands og Vestmanøernes farlige Skær, men „Fylla"s Besætning, der mest bestaar af befarne Folk og ganske unge, raske Officerer, fra Messens Baby, Løjtnant *Rasmussen,* til den populære Næstkommanderende Premierløjtnant *Jungersen,* betragter Grønlandsrejsen som den rene Ferie og Fornøjelse.

„Fylla"s Chef, Kaptajn la Cour, har skrevet en Trawlervise, der naar den istemmes af det samlede Mandskab, kan bringe selv den mest forhærdede Trawlerkaptajn til at tilstaa, og „Fylla" har lært Trawlerkaptajnerne at sky islandsk Søterritorium som Pesten og damper med god Samvittighed til Grønland, navnlig da „Heimdal" og „Beskytteren" imens varetager Inspektionen ved Island. Sange og Sagn om „Fylla"s Bedrifter veksler derfor i „Fylla"s Messe og Bak. Man morer baade sig selv og sine Passagerer med Sømandsvittigheder og mere eller mindre trolige Historier fra Langfart og Landgangsture.

Danske Søfolk har et godt Humør og tager sjeldent højtideligt paa Situationerne, Eskadrens Fart gaar over øde Farvande op til Polaregnene, hvorom der er skrevet mange berømte Bøger, og hvor mange har vundet Navn og Berømmelse ved at færdes, men „Fylla"s forsorne Gutter lider ikke af overdreven Respekt. Skibets enfant terrible kalder Polarhavet „Farvandene for gensidig Ros og Berømmelse". Og den helbefarne oppe i Kragereden paa Fokkemasten vender Skraaen og prajer ned, at her endnu ingen Is er at se og ligesaa rent og kedeligt som i Sortedamssøen.

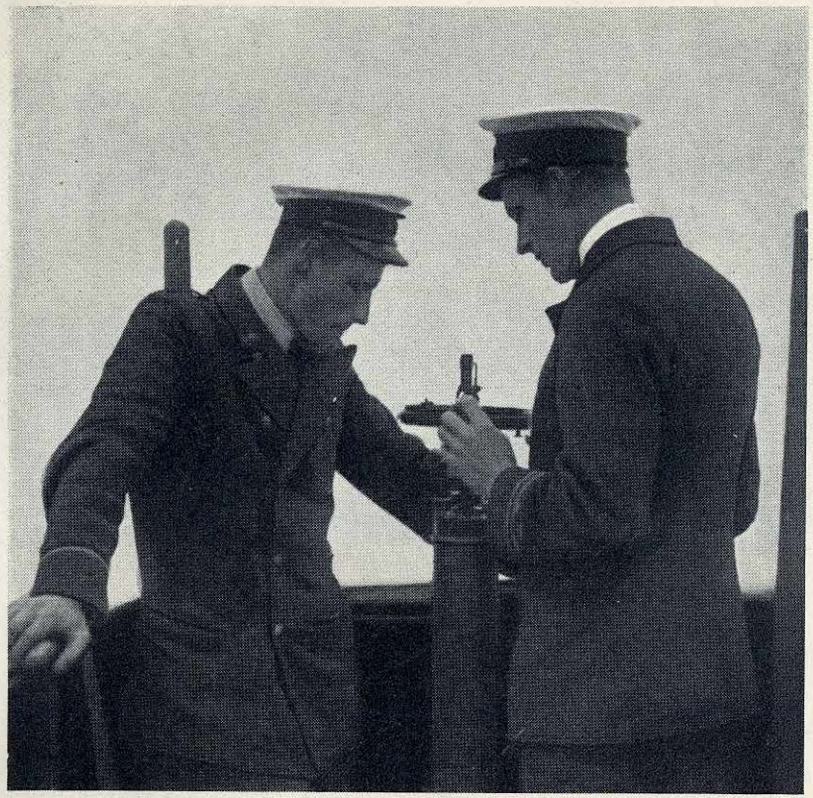

Hs. kgl. Højhed Prins Knud og Prml. Riis-Carstensen.

Alligevel kan der komme Glimt i nogle af de vandblaa, lidt haarde Øjne, naar Næstkommanderende holder oplysende Foredrag forude og fortæller om *Erik den røde,* der for et lille Tusinde Aar siden med sine aabne Skibe sejlede og roede samme Vej til Grønland, som vi nu tager, om hans Søn, *Leif,* der satte over Davisstrædet til Amerika fra Grønland længe før Kolumbus, og om Hans Egedes dristige Fart, da han Aarhundreder senere steg i Land paa den store Polarø.

Vi er jo ogsaa ude paa en Færd til Grønland, der vil spørges viden om. Det er jo dansk Land, som en dansk Konge og Dronning for første Gang stævner mod heroppe i Kulden og Taagen. Og skarpe Sømandsøjne stirrer fra „Fylla"s Dæk

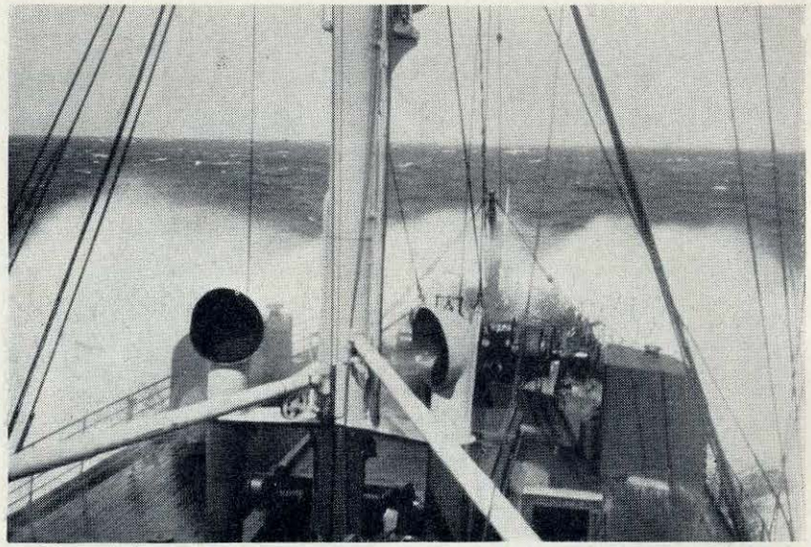

Næsesø.

over mod Kongeflaget, hvis røde Splitter flagrer højt over Bølgerne, baaret frem som Fuglevinger gennem Taagen. „Fylla"s befarne Gutter er sikker Vagt for alt, hvad det røde og hvide Flag vajer over. De følger det trofast over salte og kolde Vover.

Salt, saa det svier, og koldt, saa det isner, er ogsaa det Søsprøjt, som skyller over Eskadrens to Skibe sønden for Kap Farvel.

Efter 4 Dages Rejse er Taagen lettet og Vinden tuder op. „Island"s Journal noterer: „N.V. Kuling. Skibet sætter haardt i Søen og tager meget Vand over Dækket." Om Natten har „Fylla" faaet Dørene i begge Sidegangene slaaet ind af Søen, der grøn og hvid vælter over Bougen og skummer som en Fos henover Dækspladernes Jern. „Island", der gaar foran, hugger og stamper; Bougen begraves i Fraade og Skum og hæves atter højt, saa den røde Bund ses over de rullende Bølgerygge. Det er frisk Vejr, 3-rebet Mersseilskuling, som de befarne siger. Faar vi mere Vind og Sø vil det stoppe

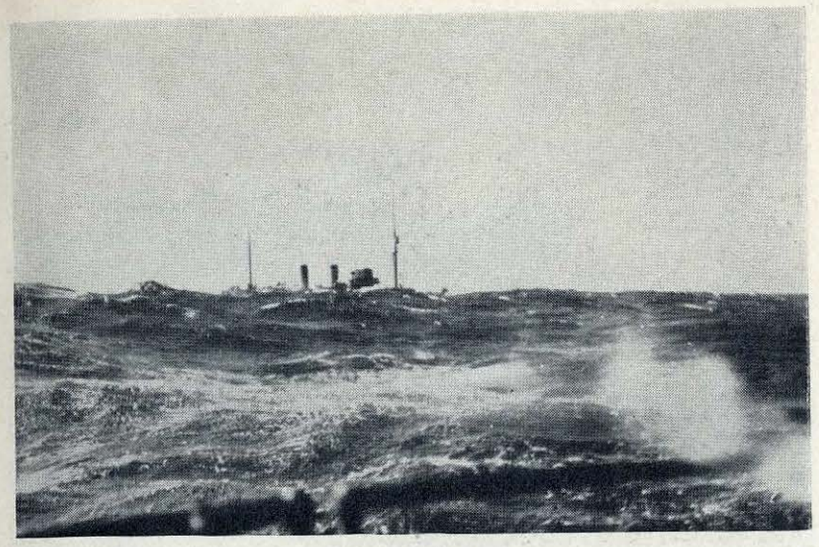

„Fylla" i Søgang.

Eskadrens Fart. Men efterhaanden, som vi kommer Vest for Kap Farvel, stilner Vinden af.

Henad Aften, da vi med nordligere Kurs begynder at staa Davisstrædet op, indhyller Taagen atter Eskadren et Øjeblik efter, at vi har faaet det første Glimt at se af Grønlands høje Fjeldmasser, hvis Konturer lige skimtes i Horisonten. Farten mindskes, thi vi nærmer os Isfjeldenes Regioner. Oppe nordfra kommer de mægtige Iskolosser drivende ned gennem Davisstrædet og fortsætter sydover helt ned mod Newfoundlands-Bankerne. De er farlige at komme for nær, og Taagen hindrer al Udsigt. Men Eskadren *skal* igennem, og med brølende og hylende Dampfløjter gaar Skibene frem. Paa „Island"s Bro staar Kaptajn Aasberg med Eskadrens Islods, Skibsinspektør *Thorsen* fra „Den kgl. Grønlandske Handel", ved sin Side. Paa „Fylla"s Bro lytter Chefen og de fleste af Skibets Officerer. Det gælder om at opfange det Ekko, som Isfjeldene sender tilbage, naar Dampfløjternes dybtsvingende Tonebølger støder mod deres Ismure. Paa denne Maade kan

Kongeskibets Navigatører. Fra højre Kommandør Carstensen, Kaptajn Aarsberg og Skibsinspektør Thorsen.

man opdage de farlige Naboer og nogenlunde vare sig for Sammenstød med dem.

Henimod Midnat svarer pludselig en dyb, sitrende Tone langt borte fra paa „Island"s Dampfløjtes Brøl. Lyden kommer igen ude fra Taagen, da „Fylla"s Sirene hyler. Stop, Bak, klinger Maskintelegraferne. Skibene ligger stille. Øjeblikket er spændende. Ganske langsomt gaar Eskadren frem igen. *„Isfjeld tæt bagbord"* brøler Udkigsmanden fra Mastekurven, der er skjult af Taagen. Og i det usikre Halvmørke toner tre vældige Isfjelde frem. De himmelhøje, hvide Sider skinner gennem Taagen, Søen larmer og bruser om deres Fod. Saa dækker Taagen dem atter. Vi er lykkeligt forbi.

Om Morgenen ruller Taagetæppet væk, Luften klarer, og i Øst hæver den grønlandske Kyst sine Isbræer højt mod Skyerne. Det er et imponerende Syn. Skønt vi er ca. 60 Kvartmil tilsøs, skinner dog Indlandsisens hvide Højder, og Kystfjeldene viser sine mørkere, skarpe og takkede Konturer.

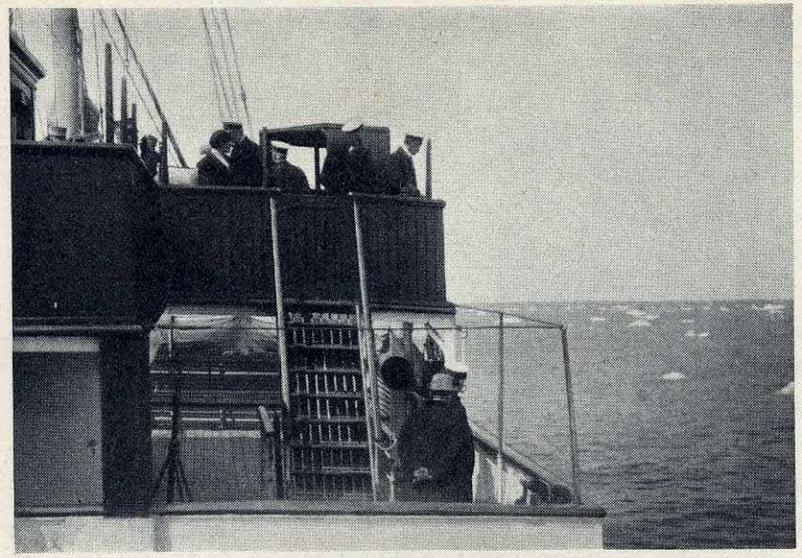

Mødet med Isen.

Islands Jøkler er vældige, men Grønlands Kyst virker langt stærkere. Milevidt, tabende sig i fjerne Skyer, fortsætter mægtige Kystkæder mod Nord, og over Indlandsisen lyser Himlen som blegt Guld, skiftende i grønlige og violette Toner.

Søen er blevet stille og glat. Skibene glider som gennem blank Olie. I Horisonten skimtes hvide Striber og Punkter. Det er Polarisen!

Vi nærmer os den hurtigt med vore 12 Knobs Fart. Underligt formede Isskodser kommer glidende mod os. Lange Kæder af Isflager skyder sig frem. Vi ændrer Kurs for at komme udenom. Men oppe fra Tønden melder Udkigsmanden om stadig nye Ismarker i Horisonten. Saa drejer „Island" atter mod Nord og „Fylla" følger. Nu skal vi ind i Isen. Vi maa prøve at komme igennem.

Det gaar ogsaa. Vi er heldige og finder lange aabne Klarer mellem Flagerne. Vi kommer frem uden Uheld. Paa Isskodserne ligger hist og her mørke Legemer. Det er Sæler, der er oppe at sole sig. Vi befinder os ganske som paa Polar-

ekspedition. De samme Billeder og Situationer som i Skildringerne af mere eller mindre berømte Polarforskere. Og dog gaar det hele saa naturligt til.

Ingen vil tage Polarisen rigtig alvorlig. Og dog er den der uimodsigeligt. Den veritable Polaris fra Grønlands Østkyst, der ligger her udfor Sydgrønland i store Bælter og blokerer Julianehaab.

Omsider er vi naaet gennem Isbeltet, men Isen slipper os ikke helt. I Løbet af Formiddagen, eftersom vi avancerer op langs Kysten forbi *Frederikshaabs Isblink,* den mægtige Bræ, som Indlandsisen skyder helt ud til Havet, forbi *Fiskernæsset* og andre fra Kort og Beskrivelser kendte Navne, kommer store Isfjelde os majestætisk imøde. De ligger enkeltvis eller flere sammen udenfor Kystisens milebrede, hvide Striber. Nu ved Dagslys er de lette at undgaa, og man kan frit hengive sig til Beundring over deres vældige Ismasser, der undertiden ligner hele Isøer med brede, flade Snemarker ovenpaa.

Der fotograferes, tegnes, males under Forbifarten; men man vænner sig ogsaa snart til Isfjelde, og det er efterhaanden kun meget imponerende Kolosser, der formaar at tiltrække sig den almindelige Opmærksomhed. Nu er det Ankomsten til Godthaab, der begynder at interessere. Eskadren har hele Dagen forceret Farten, fordi Cheferne vil benytte det gode Vejr. Og Rygtet breder sig, at vi mulig vil naa Godthaab sent iaften, en halv Snes Timer før end beregnet.

„Island" skummer afsted og „Fylla"s slanke Skrog dirrer, medens den skyder gennem det stille Vand. „Hvaler forude!" melder Udkigsmanden.

To store Hvaler viser deres brede sorte Rygge foran Kongeskibet. De leger trygt og roligt mellem Dønningerne. Af og til sender de høje Vandstraaler ivejret. De tager ikke mindste Notits af Eskadren, og „Island" maa lade Dampfløjten lyde for at skræmme dem. De store, vaade, glinsende Rygge dukker først under, medens Halefinnerne slaar mægtige Plask i

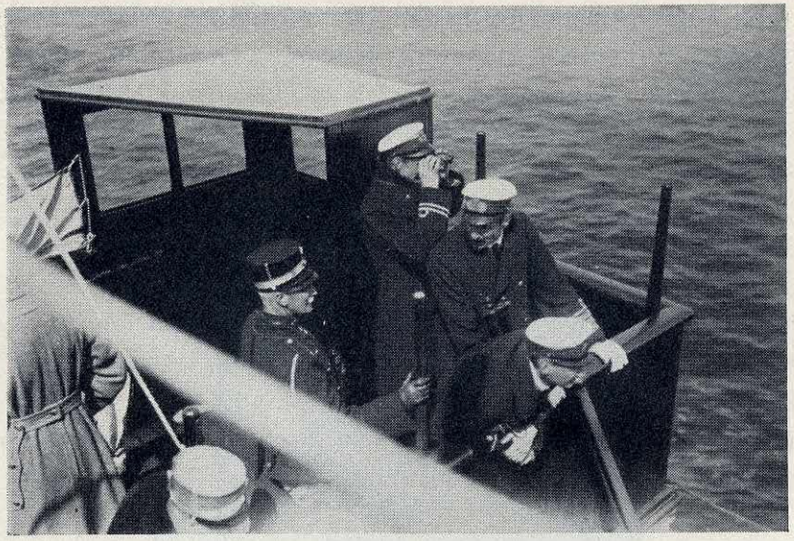

Første Landkending af Grønland.

Vandet, da „Island"s Stævn er lige ved dem. Et Øjeblik efter, da Eskadren er passeret, dukker de to Hvaler op igen i „Fylla"s Kølvand agterude. De er ikke Spor bange. Man kunde godt tro, at de var Udsendinge inde fra Godthaab, saa lidt frygter de Kongeeskadren.

*

Solen glider i lyse, gyldne Farvetoner mod Davisstrædets vestlige Horisont. „Island" og „Fylla" staar ind mod Kystbjergene, der løfter sig takkede og sneklædte bag mørke Smaaøer.

Kongeeskadren nærmer sig Kysten. Foran denne ligger de lave Kook-Øer, der skærmer Godthaabsfjorden. Og derinde paa den mørke, lave Klippeø er *Haabets Havn,* hvor Hans Egede for 200 Aar siden landede.

En Kajak skyder ud fra Skyggen under Land; Kajakmandens Aare gaar som Møllevinger. I den sene Aftens Tusmørke piler han som et mystisk Havvæsen fremover Havet

mod Kongeskibet. Det er den første Grønlænder, der kommer for at hilse paa Danmarks Konge og Dronning.

„Island" stopper op og fra Fordækket fires to dobbelte Ender ned til Kajakmanden, der behændigt anbringer Ka-

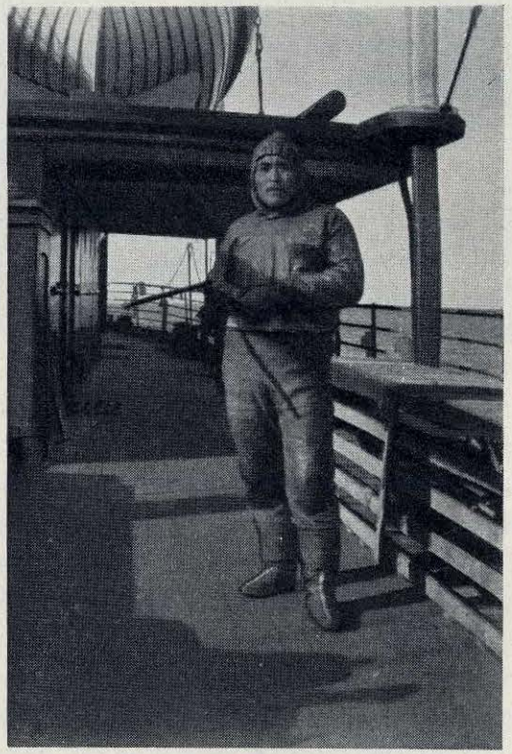

Den første Kajakmand.

jakkens For- og Agterstavn i hver sin Løkke, hvorefter Manden med Kajak og det hele hales indenbords af stærke Matrosarme. Forbavset og betaget ser han sig omkring og stirrer paa Kongens høje Skikkelse, og oppe fra Kommandobroen betragter Kong Christian smilende sin første grønlandske Undersaat. Fra Sejlskibenes Tid i Grønlandsfarten er det en ældgammel Tradition, som figurerer i utallige Grønlandsberetninger, at den første grønlandske Kajakmand, som Skibene møder ude til Søs, naar de nærmer sig en Koloni, bliver taget ombord og engageret som „Kendtmand" under Indsejlingen. Nu til Dags er det en ren Formalitet, men ved en Lejlighed som denne maa Traditionen naturligvis overholdes, og det er jo en ganske enestaaende Chance, vor lille Grønlænder har faaet, at blive Kendtmand paa selve Kongens Skib, men Navigationen blander han sig nu ikke i; han er mere optaget af den fine Riffel, Kongen har foræret ham, og af at vise sig for de Baade og Kajakker, som senere nærmer sig, og han bliver hurtigt afløst af Koloniens officielle Skibslods, gamle Holm, der kommer ombord i hvidmalet Hvalfangerslup, standsmæssigt roet af seks Grønlændere, og nu meget betaget af sit ansvarsfulde Hverv fører Kongeskibet ind gennem Fjorden mod Kolonien.

I den lyse Polarnats dæmrede Halvlys skimtes lave Huse, Telte, en Kirkes Spir, en høj Flagstang. Sneklædte Fjeldes hvide Toppe gløder i Genskinnet fra den gyldne Nordhimmel, hvor Solen knapt skjuler sig under Horisonten. Sorte Skær drager deres skarpe Konturer over det blanke, stille Vand, hvor enkelte Isskodser sejler som store, lyse Fugle.

Flagbehængte Skibe kommer Kongeskibet i Møde sejlende i Kølvandslinie. Motorerne tøffer, og Knud Rasmussen og Freuchen hilser og vinker fra deres lille Ekspeditionsskib *„Søkongen"*.

Saa lyder der glade danske Hurraraab fra Drengestruber. Det er Eleverne paa Marinens Øvelsesskib *„Ingolf"*, der ligger for Anker. De har mandet Vant, og idet Kongeskibet glider forbi, begynder Salutten. Kanonernes Drøn blander sig med Ankerkættingers Raslen. Kongeskibet lader Ankerne falde tæt udenfor Koloniens Landingsbro. Ekkoet ruller tordnende mellem Fjeldene, og den hvide Røg driver over sorte Skær.

Nu bliver der levende inde paa Land. Folk iler afsted med

røde Blus, og fra et lille Batteri ved Stranden skyder smaa Forladekanoner Kongesalut, saa den røde Ild lyner i Natten.

Og se, pludselig er det, som om hele Stranden med Stene og Skær vaagner og bevæger sig ud mod Kongeskibet. Et vidunderligt Eventyr ruller sig op i Polarnattens bløde Lys.

Hundreder af slanke Kajakker med skindklædte smaa Mænd — hvirvlende med Kajakaaren farer de frem over Vandet. Store sorte Skindbaade, roede af brogetklædte Kvinder i Skindbukser og med kulørte Hovedtørklæder, sejler frem efter Kajakkerne.

Det er Grønlands Fangstflaade, bygget af Pinde og Stokke fra Drivtømmer, betrukket med Sælskind, som sejler frem for at hylde Kongen af Danmark.

Paa een Gang et storslaaet, gribende og rørende Syn.

Fra fjerne Udsteder milevidt langs de øde Klippeskær er Storfangerne kommet i deres Kajakker for at hilse Kongen og Dronningen. Konebaadene med Kvinder og Børn, Telte og Udrustning har fulgt dem paa ugelange Rejser. Bredskuldrede, smidige sidder Mændene i de slanke Kajakker, et Naturfolks vidunderlige opfundne og udførte Fangstfartøjer til Jagt i det isfyldte Polarhav. De har alle deres Vandskindspelse paa. De er eet med den sælskindsdækkede Kajak, og ligner Skygger af Havvæsener, mørke Havguder, som glider frem i den graasorte Sø.

De sejler frem i store Flokke. Og med rappe Aaretag søger Konebaadenes smaa brogetklædte Kvinder med de sorte Haartoppe at holde Følge med Kajakmændene.

Kajakskaren spreder sig i en stor Vifte om Kongeskibet, hvor Kongen og Dronningen ses paa Kommandobroen, tydelige for alle mod den lyse Nordhimmel. Og pludselig løfter der sig fra de tusinde Struber et langtrukket, klangskønt Raab. Det lyder som Bølgens dybe Skvulp mod Fjeld og Klippe, som Brændingens Sang mod stenet Strand. Det har intet tilfælles med det danske stødvise Hurra. Mændene synger deres Kongehilsen ud, saaledes som de raaber til hinanden over Havet, medens Kvindernes lyse Stemmer sætter i med deres bløde Diskanter.

Konebaade og Kajakker omkring Kongeskibet.

Atter og atter lyder Raabet. Det suges ind af Fjeldene og slynges atter tilbage. En mægtig Søens Sang, Grønlands Hilsen til det første danske Kongepar, der har ønsket at sætte Fod paa deres havbeskyttede Klippekyst.

Kongen og Dronningen vinker betagne tilbage. Prinserne svinger de hvide Kadethuer.

Ingen, der saa og hørte Grønlændernes Hilsen til Kongeparret i den halvlyse Midnatstime udfor Hans Egedes gamle Boplads, vil glemme det.

Det var Polarhavets Jægerfolk, der hilste sin Hersker.

I en stor Bue svinger Kajakkerne atter om Kongeskibet; man skimter de mørkhudede Ansigter, de sorte Øjne og hvide, smilende Tænder, medens Kajakkerne piler forbi. Konebaadene kommer i Flokke, Roerskerne vifter og hilser og svinger de bredbladede Aarer.

Nu sejler hele Fangstflaaden atter ind mod Kysten. Kort efter ser det ud som væltede Sten og Klipper rundt derinde i Halvmørket. Det er de Hundreder af store og smaa Skindbaade, der bæres og trækkes paa Land.

Saa bliver alt stille. Den første Velkomsthilsen er givet og modtaget. Grønland har i den lyse Nat bundet sig fastere til Danmarks Hjerte.

*

Vi bliver sat i Land med „Fylla"s Motorbaad. Over den lille Landgangsbro ved Stranden er der rejst en simpel, smuk Æresport, bundet af Fjeldets Lyng. Over den er malet Ordet „Tikitluaritse", det er paa Dansk „Velkommen".

Det skal hilse Kongen, Dronningen og Prinserne, naar de imorgen tidlig gaar i Land. Broen er fuld af smaa Grønlændere. Vi siger Goddag og forsøger at indlede en Konversation, men de forstaar ikke Dansk. De bare smiler venligt. Men nu kommer et Par høje Skikkelser frem af Tusmørket. Det er Europæere — Danske? Jo rigtigt! Det er ingen andre end Biskopperne *Ostenfeld* og *Ludwigs* sammen med Provst *Frederik Balle,* Kolonibestyrer *Bugge* og flere Danske, som er paa Besøg heroppe. I Anledning af Kongebesøget og Festerne for Hans Egede har Grønland faaet en hel Invasion af Gæster, værdige Repræsentanter for Danmark, Slægtninge og Venner af de danske Embedsmænd heroppe, Studenter og unge Piger, som har faaet Lejlighed til at opleve denne Sommers store Begivenheder. Foruden som nævnt Biskop Ostenfeld, Grønlands Kirkes Overhoved, og Biskop Ludwigs, er ankommet Styrelsens Lektor i Grønlandsk, Provst *Schultz-Lorentzen,* tidligere Inspektør for Sydgrønland *Ole Bendixen,* som har paataget sig at arrangere de kommende Dages Grønlænderstævne, Professor *Saugmann,* Repræsentant for „Det danske Missionsselskab" under Jubilæet, Overlæge *Thorborg,* Direktør *Jagd* fra Kryolitbruddet, og den tidligere norske Kirkeminister, Provst *Hauge.* Selvsagt møder ogsaa *Knud Rasmussen* og *Peter Freuchen* op, men iøvrigt savnes fuldstændig Repræsentanter for dansk arktisk Videnskab og Grønlandsforskning; man undres over, at der ikke er givet nogen af de Mænd, der har gjort sig saa højt fortjent i Grønlands Udforskning, Admiralerne *Wandel* og *Amdrup,* Kommandørerne *Holm* og *Bluhme,* Adgang til endnu en Gang at gense det Land, hvor deres Nærværelse vilde have kastet forøget Glans over Festlighederne, og det føles som en forstemmende Forbigaaelse, at deres Ønske om at deltage i Jubilæumsfestlighederne trods Henstillinger fra forskellige Sider ikke er blevet imødekommet af Grønlands Styrelse.

I den stille Nat gaar vi op mellem Husene. Overalt færdes smaa Klynger af Grønlændere, der med bløde Kamikker bevæger sig let og næsten lydløst; men imellem dem møder vi den ene kendte Dansker efter den anden, Gruset paa Stien knirker under deres Støvler, de svinger med Hatten og hilser Goddag paa godt københavnsk.

Vi ser ud over den blanke, gyldne Havflade, der lyser i Sommernatten. De lave Huse, med deres røde eller hvidmalede Gavle, er helt danske. Det glimter i Ruderne. Det lugter af Fisk og Tjære i den lette, salte Havluft. Vi synes paa eengang, at vi er i Hornbæk eller Liseleje. Eller er det snarere Mølle ved Kullen, det hele Nattebillede minder om, med Fjeldet i Baggrunden og de store Sten ved Stranden?

Vi bydes indenfor i en hyggelig enetages Længe. Danske Stuer, danske Møbler, danske Malerier og Billeder, dansk Hygge og en Værtindes venlige Gæstfrihed. Nyheder fra København udveksles med lokalt til hjemmebagte Kager og et Glas Vin.

Det er Danmark paa Landet ved Polarhavets Kyst.

Men saa kommer Grønland igen. En ung, sorthaaret, rask Mand med hvid Bluse og Kamikker kommer og faar en Be-

sked paa Grønlandsk af Provsten. En sød ung Pige i den morsomme Sælskindsbuksedragt glider let paa Fod gennem Værelset. Grønland stikker stadig sit morsomme, smilende Ansigt ind ad Døren — en ejendommelig Blanding af det vildfremmede Grønlandske og det hjemlige Danske.

Kl. er 1 om Natten, en underlig Tid at gøre Visit paa, men heroppe tager man det ikke saa nøje i den lyse Tid. Godthaab har slet ikke sovet i den sidste Uge. Hans Egede Festen og Forberedelserne til Kongemodtagelsen har sat alle Sind i Bevægelse. „Vi har Tid nok til at sove i til Vinter!"

Saa fortælles der om Hans Egede-Festen. Biskop Ostenfeld og Biskop Ludwigs skildrer, hvor smukt den forløb. De omtaler Grønlændernes Hjertelighed og Glæde og betoner den Tilfredsstillelse, det har været for dem at finde Kirke- og Menighedsliv saa rigt og blomstrende i Danmarks store Polarkoloni. Den norske Provst Hauge, den eneste Fremmede, der er indbudt som Hans Egedes Landsmand, bekræfter dette Indtryk, og vi taler videre om den grønlandske Mission og Kirke.

De lyse Nattetimer svinder, og vi maa ombord engang igen og faa et Par Timers Søvn.

Det er blevet lysere allerede, da vi gaar ned til Skibsbroen. Vi passerer det gamle Hus, som Hans Egede byggede og boede i. Det er kun lavt og beskedent, af almindelig dansk Provinstype.

En ung Grønlænder følger os den halve Times Vej over de lave Fjeldmarker til Skibshavnen, medens den østlige Himmel begynder at gløde og Solen atter viser sig over de fjerne Skær ude i Havkanten. Vi kommer ombord, fyldt med nye, stærke Indtryk og skynder os tilkøjs. Der er kun et Par Timer til, at Kongefesten næste Morgen skal begynde.

Landstigningen i Godthaab.

Imorges, Søndag 10. Juli, kom Godthaabs Autoriteter: Inspektør *Harries,* Kolonibestyrer *Bugge,* Distriktslæge *Barchalia* og Kommuneraadets Formand, Grønlænderen *Niels Egede,* ombord for at hilse Majestæterne, og Kl. 10 foregik den højtidelige Modtagelse i Land.

Kong Christians og Dronning Alexandrines Landstigning var et meget smukt og malerisk Billede. 8 Sluproere roede med fineste Paraderoning den hvide Kongechalup det korte Stykke fra „Island" ude paa Rheden til den guirlandesmykkede, flagbehængte Landgangsbro. Kongen bar Gardegeneralsuniform med den røde Frakke og Elefantordenens blaa Baand. Dronningen bar en pelsbesat Spadserekaabe i douce Farver. Da Kongen i sin fulde Højde stod paa Landgangsbroen, brød alle de smaa Grønlænderinder og deres Mænd ud i Jubelraab. Saa straalende maatte deres Konge se ud!

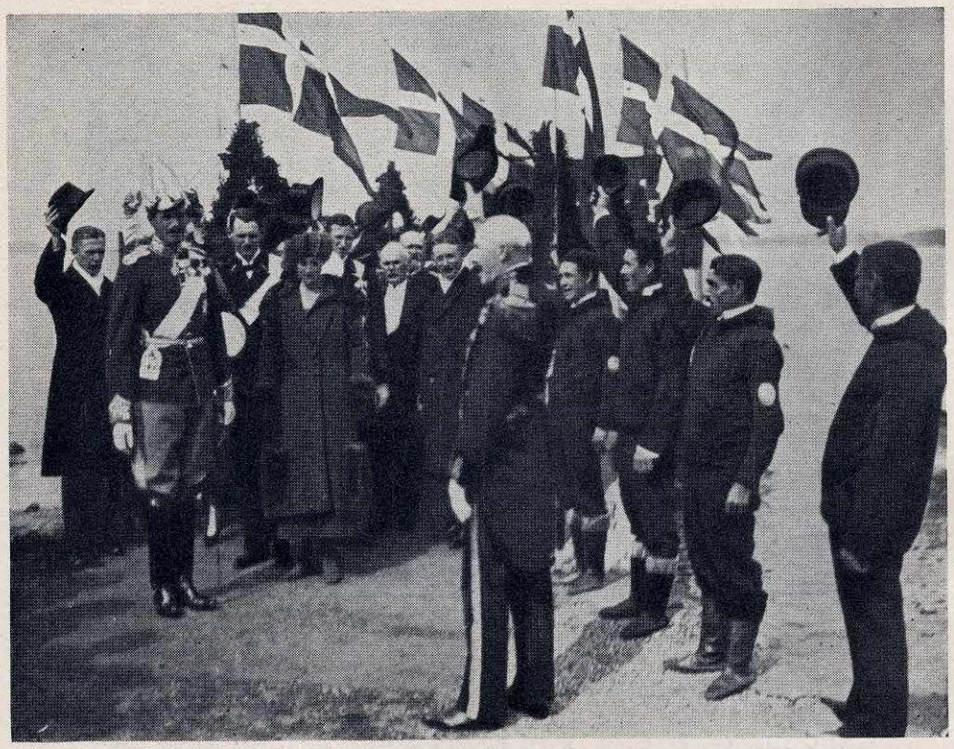

Inspektør Harries byder Velkommen.

Grønlænderne var i deres Festdragt med hvide Anorakker, Kvinderne i deres mest brogede Pynt og fineste Kamikker. Foran dem stod hele den grønlandske Gejstlighed med de danske Biskopper i Spidsen, alle i Ornat, medens de medfølgende Embedsmænd og Søofficererne var i stiveste Galla. Med de omgivende hvide Snefjelde formede det hele sig til et forunderligt, enestaaende broget Billede.

For første Gang satte en dansk Konge sin Fod paa Grønlands stenede og barske Jord. Over Stedet var der rejst en lille Æresport bundet af beskedne grønlandske Lyng- og Pilegrene.

Inspektør Harries holdt en lille Velkomsttale, og Majestæten svarede med at udtale sin og Dronningens Glæde og

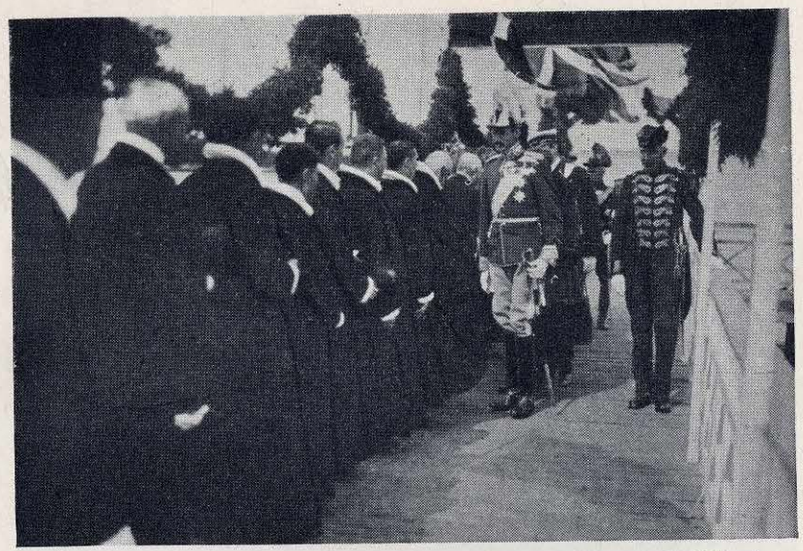

H. M. Kongen hilser paa den forsamlede Gejstlighed i Godthaab.

Taknemlighed for den Modtagelse Grønlænderne havde beredt dem; mellem Grønland og Danmark er der langt over Havet knyttet gamle og stærke Baand; de vil blive knyttet endnu fastere. De grønlandske Autoriteter og det grønlandske Folk kan være forvisset om, at Regeringen og Rigsdagen hjemme i Danmark vil være lydhøre overfor alle Ønsker, der tilsigter Lykke og Fremgang for Grønland. Ved særlig Varme forsikrede Kongen, at denne Rejse var Udtryk for hans og Danmarks Befolknings Interesse for at hjælpe Grønland og Grønlænderne og skabe dem en lykkelig Fremtid.

Da Kongen har sluttet sin Tale, viser Grønlænderne, at de forstaar sig særdeles godt paa at raabe Hurra. Og efter den officielle Modtagelse følger en mindre officiel, medens Majestæterne gaar op ad Kolonivejen, hvor Grønlænderne staar i tætte Rækker og betaget stirrer paa Processionen, navnlig Kongens straalende Uniform og skinnende Lakstøvler vækker Kvindernes Interesse. Saa fine Kamikker har de aldrig kunnet drømme om!

Et kongeligt Haandtryk.

Alle, der ikke er for generte, faar et Haandtryk af Kongen, naar han gaar forbi; nogle af Kvinderne ligefrem *samler* paa Kongehaandtryk, idet de løber videre fremefter bagved

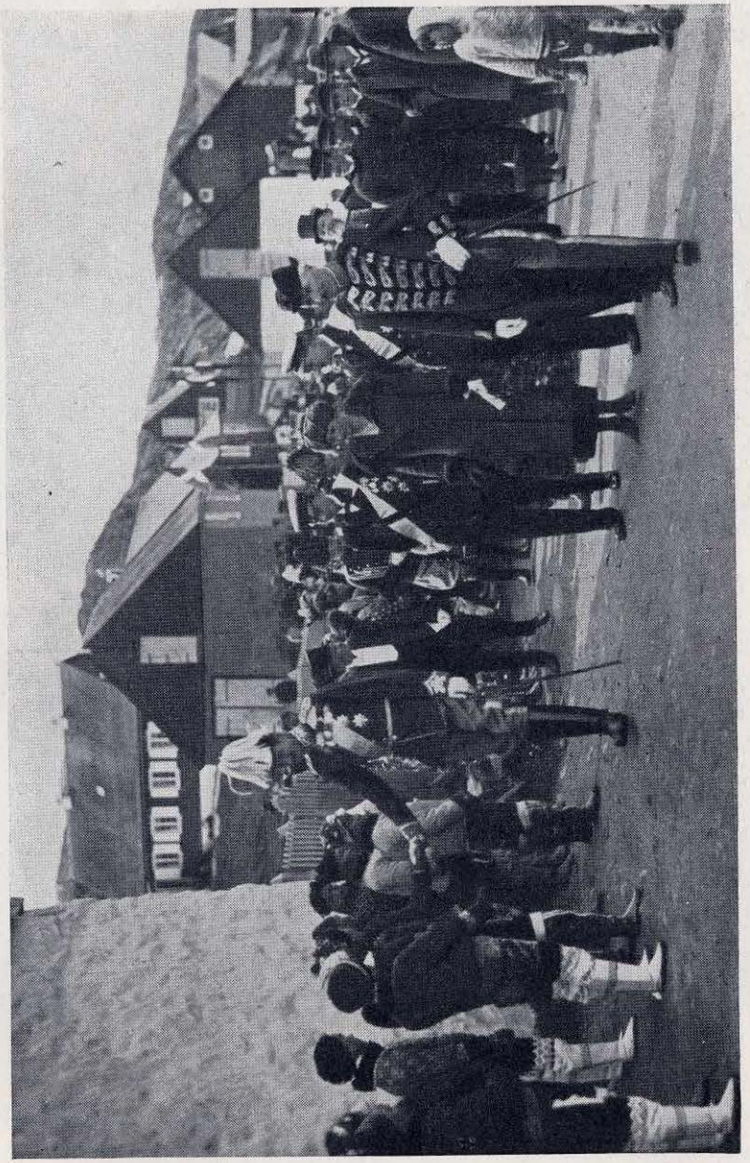

Hans Maj. Kongen og det unge Grønland.

Rækkerne og paany stiller sig op for endnu engang at hilse paa Majestæten.

De brogede Skarer er en farveglitrende festlig Ramme om Majestæterne og Følgets gallaklædte Officerer, og Grønlænderne har en Evne til at gruppere sig paa den mest harmoniske og naturlige Maade, som oppe ved Mindesmærket for *Jørgen Brønlund,* hvor Kongen standser og taler med de unge, eller ved den primitive graa Mindevarde for Dr. *Rink,* hvor smaa Børn med store forbavsede Øjne stirrer paa de mærkelige Fremmede i helt ufattelig straalende Klædedragt.

Paa Vej til Gudstjeneste i Godthaab. Forrest Lars Møller, Knud Rasmussen og Prml. Riis-Carstensen.

I Inspektørboligen er der Kur for Koloniens Embedsmænd og Repræsentanter for Landsraad og Kommuneraad. Derefter gaar Turen til Kirken, udenom hvilken alle, der ikke har kunnet finde Plads indenfor Murene, slaar sig ned i Klynger. Kirken er lavloftet, i det indre snarest lignende en af vore smaa Sømandsbyers Kirker. Den er holdt i lyse, blaalige Farver, med store hvide Relieffer paa begge Sider af Alterets Krucifiks og med smukke skinnende Lysekroner. Den er Grønlands Hovedkirke, nær det Sted, hvor Hans Egede prækede for et hedensk Folk for kun to Hundrede Aar siden.

Provst Frederik Balle prædikede. En varmfølt, stærk Præ-

Udenfor Godthaabs Kirke.

diken, hvori han talte om Kristendommens Gerning blandt Fortidens og Nutidens Grønlændere og om den Gerning, Kirken endnu havde blandt Grønlands sidste Hedninger. Han skildrede, hvorledes Kristendommen havde bragt de grønlandske Hedninger Frelse og Fred. Den danske Kirkes Gerning i Grønland har baaret rig Frugt, og vi beder om Velsignelse over dens fremtidige Arbejde.

Efter Talen lød den grønlandske Salmesang, fulgt af *„Dejlig er Jorden"* sunget af dybe, danske Stemmer. Alle de Danske var i Kirken sammen med Kongeparret, Følget og de danske Officerer fra Skibene, og der blev sunget af fuldt Hjerte. Det var en Gudstjeneste, hvis Minde vil bevares i Grønland.

Dagens næste Mærkepæl blev den store Kajakopvisning og Fangerkonkurrence ved Kongeskibet. Intet europæisk Idrætsstævne kunde være sat bedre i Scene end Kajak-Opvisningen blev det ved Godthaab. De grønlandske Kajak-

Kajakopvisningen ved Godthaab.

mænd er trænede i Kampe med Storm og Søgang, hvor det gaar paa Livet løs. Det var Leg for dem her at vise deres Kunst i roligt Farvand, selv om der endnu drev Isstykker omkring og Vandet var ved Nulpunktet.

Først roede de om Kap i Afdelinger paa en halv Snes Mand. Med Kajakaaren fik de Kajakken næsten til at flyve over Bølgerne. Saa kom Øvelser i at gaa rundt med Kajakken og rette sig op igen. Det var Storfangerne fra Udstederne, der her viste den Idræt, som de daglig har Brug for til at bjerge Livet med. Klædt i Vandskindspelse, som er tæt snøret om Ansigtet og Kajakhullets Rand, roede de ned mod Kongeskibet. Paa een Gang kæntrede alle Kajakkerne, og Mændene svingede med Hovedet ned i Vandet, medens de smaa Skindfartøjer vendte Bunden i Vejret. Det saa farligt ud, men som paa Kommando dukkede deres Hoveder atter op ved Siden af Kajakken, medens denne paany drejede sig,

— og med et skruelignende Tag med Aaren bragtes Fartøjet igen paa ret Køl. Kajakmændene roede videre, som om intet var hændt. Saa fulgte en Kajakleg, hvori de lette Fartøjer gled over hinandens For- og Agterstævn, idet de med Fart satte op fra Vandet. Nye Prøver vistes paa Dygtighed i at gaa rundt med Kajakken uden Aare, kun ved Hjælp af Kastetræet. Tilsidst var der Bjergning og Hjælp til Kajakmænd, der har mistet Aaren, er væltet og er nærved at drukne.

Hvor man kom til at beundre disse Nordhavets hærdede Jægere i deres lette Fartøjer, deres Mod og Dygtighed, og deres smidige Kraft! En Befolkning, der kan fostre saadanne Idrætsmænd, kan ikke være udsat for at gaa tilgrunde. Tværtimod, den vil være i Stand til at gaa frem og deltage i Folkenes store Konkurrence, naar den faar Midlerne dertil.

Kongen stod nede i en Baad ved Faldrebstrappen efter Opvisningen og uddelte selv Præmier, Piber og Knive, til Deltagerne, som roede forbi ham stolte og glade, fik deres Præmie og rakte Kongen en vaad Næve til Tak. Den hele Kajakscene vil ikke alene blive husket i de grønlandske Fangeres simple Hytter og Skindtelte ved Fjorde og Udsteder, men ogsaa af alle de danske Gæster, der saa disse stolte skindklædte Skikkelser i de vuggende Kajakker. De lærte i Godthaab at beundre de grønlandske Mænd, der med smaa Skindbaade og primitive Redskaber er i Stand til under de haardeste Forhold at skabe de materielle Betingelser for et lille Folks Tilværelse.

Om Eftermiddagen gaar Kongeparret med Følge atter i Land for at deltage i den store Folkefest, som afholdes paa Sletten midt i Kolonien.

Her taler først Inspektør Harries, som takker Majestæterne, fordi de har paataget sig den lange Rejses Besværligheder, og udtaler Forvisningen om, at Kongeparrets Besøg vil knytte Grønlands Befolkning endnu nærmere til Moderlandet.

Hans Maj. Kongen og Knud Rasmussen.
Fot. Hendes Maj. Dronningen.

Derefter taler Provst Fr. Balle, der minder om den Støtte, Hans Egedes Livsværk har fundet hos de danske Konger, og endelig holder Landsraadsmedlem Iver Mathæussen paa

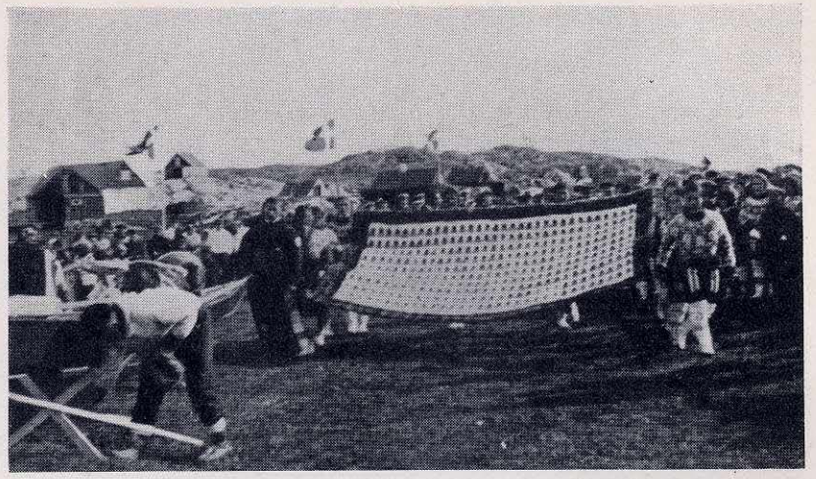

Gaven til Dronningen frembæres. Fot. Hendes Maj. Dronningen.

Grønlandsk en meget smuk Tale for Danmark. Han er Storfanger fra Arssuk og taler i et klart og malende Sprog. Han skildrer Danmark som Grønlændernes Moder, der har taget sine Børn ind under sine lune Vinger og sørget for dem. Grønlænderne skylder Danmark megen Taknemlighed for hvad det har gjort for dem, og de glædede sig ved at høre Danmark til. Grønlændernes Ønsker gik ud paa, at de en Gang med Tiden maatte vokse saa meget i Dygtighed, at de fra Børn kunde naa til at blive betragtet som de danskes Brødre og behandlede som saadanne af Danmark. Beskedent, men fint og fast kom her et politisk Ønske til Orde, som ogsaa understreger Kongebesøgets Betydning.

Kongen tog derefter Ordet og udtalte atter sin store Glæde over Besøget, alene den uforglemmelige Modtagelse, Befolkningen den foregaaende Aften havde givet ham ved deres Fremmøde med Kajakker og Konebaade, var mere end Løn nok for den lange Rejse. Majestæten gentog sin Forvisning om Rigsdagens og Regeringens Lydhørhed overfor Ønsker fra Grønland og forsikrede, at alle Danske følger Grønlænderne med Kærlighed og Interesse.

Fra Teltlejren i Islandsdalen.

Et sidste Indtryk er de godthaabske Kvinders og Mænds Frembæring af Gaver til Kongen og Dronningen efter Folkemødet: 10 unge Grønlænderpiger kommer hen over Pladsen bærende et mægtigt Edderduns Skindtæppe, forfærdiget med utrolig Flid og Taalmodighed af Edderfuglenes smukt farvede bløde Nakkeskind. Grønlænderne har gjort det hele selv. Tæppet er et Mesterværk, en kostbar Sjældenhed, til hvilket der næppe findes Mage.

10 unge Mænd følger efter, bærende en stor Kajak, Gaven til Kongen. Den er ligeledes af det bedste, der kunde skaffes, helt kulsorte Sælskind, sammensyet med udsøgt Senetraad, utrolig let og stærk. Alle Vaabnene, Harpuner, Lanser, Fangstkniv og Fuglepil, er udskaarne i Hvalros- og Narhvaltand i fineste Forarbejdning og færdige til Brug. Kongekajakken er lavet efter Peter Freuchens Maal og stor nok til Kongens høje Skikkelse.

Den eneste Skuffelse Grønlænderne led paa den store Festdag i Godthaab var, at de ikke, som de havde troet, fik Kongen at se roende i Kajakken ud til „Island". „Nej, det maa I ikke forlange, at jeg skal," sagde Kongen smilende. „Jeg er meget glad for min Kajak, og jeg tager den med mig, og den skal altid minde mig om mit Besøg hos Jer."

I Stedet for gik Kongen ned i Telt- og Hyttebyen i Islandsdalen tæt ved Vandet. Her havde Fangerne fra Udstederne med Koner og Børn opslaaet deres luftige Teltpauluner under Kongebesøget, og her boede Godthaabs fattigste Indbyggere i smaa Jordhytter. Men alle havde været med til at give deres Bidrag til Kongeparrets Gaver. Og Kongen kiggede ind i Hytter og Telte, hilste paa Børnene og deres Mødre og saa det simple og enkle, ofte altfor fattige Udstyr og takkede for Gaven. Et Sted krøb Kongen ind ad en snæver Husgang og kom ind i en lille brædde klædt Jordhule med en enkelt Briks, hvor der sad to gamle Koner og en gammel Mand. Kongen kaldte en ung grønlandsk Kateket ind til at være Tolk for sig og underholdt sig længe med de Gamle inde i den lave tranlugtende Hytte til lige Fornøjelse for Gæst og Værter.

*

Om Aftenen afsluttede Godthaab den store Kongedag med Dans.

Grønlænderne elsker at danse, og der var ingen Ende paa deres Fornøjelse ved at svinge sig i Step og Valse, spillede af det store Marineorkester, som Kongen havde ladet blive i Land. Hovedballet fandt Sted i Seminariets store Gymnastiksal, hvor Knud Rasmussen og Peter Freuchen utrættelig førte an i Fangerdansen. Der var saa fuldt af glade Grønlændere og Grønlænderinder og ligesaa fornøjede Danske, saa man næppe kunde røre sig. Men det var kun godt. Der skal være saa fuldt som muligt ved en grønlandsk Dans, for at Grønlænderne rigtig kan more sig.

De, der ikke fik Plads i Salen, dansede udenfor. Og rundt om mellem Husene og paa Vejen dansedes der. De smaa Grønlænderinder med Matroser, Underofficerer og Officerer fra Skibene, og Grønlænderne i deres hvide, klædelige Anorakker med Koloniens unge danske Damer.

Den store Festdag i Godthaab har haft baade sine alvorlige og sine muntre Øjeblikke. Og naar Alvor og Gammen kan gaa tilsammen, saa plejer det at være Bevis paa, at den Livskraft og den Livsglæde er tilstede, som betinger, at baade den enkelte og et helt Folk med Energi og Lyst kan tage Arbejdet op for at bygge en lykkelig Fremtid.

Den store Festdag ved Godthaab, hvor Danmarks Konge og Dronning første Gang betraadte Grønlands vældige Fjeldkyst og Grønlænderne med deres glade Smil hilste dem Velkommen, var forløbet i det skønneste Vejr. De karakteristiske Fjelde, der dominerer Godthaabsfjorden, den slanke *„Hjortetakken"* og det bredryggede *„Saddelen"* havde ladet deres snedækkede Tinder glitre og skinne i den lette Luft. Den blændende Sol havde kastet et straalende Lys over det maleriske Billede, hvor Kong Christians røde Gardeuniform, Præsternes sorte Kjoler, Storfangernes hvide Anorakker og de Hundreder af unge Grønlænderinders mangefarvede, perlebroderede Sælskindsdragter smeltede sammen i en pragtfuld Farvesymfoni. Og henimod Aften blev denne Grønlands skønne Sommerhilsen sluttet med et Væld af vidunderlige Lyseffekter ud over Fjord og Hav, over Fjeld og Skær. Den blege Polarnat dæmrede frem i de sarteste grønlige, violette, blegrøde, guldgule og gyldne Farver, medens Solen sank i Hav og atter rejste sin Ildfakkel paa den glødende Polarhimmel. Det var en Dag, en Aften og en Nat, der brændtes ind i Sindene alene ved det overvældende Indtryk af Grønlands betagende, paa een Gang storslaaede og yndefulde Natur.

„Vor Konge har givet os et Legeme," sagde Storfangerne, medens de stod udenfor deres Telte i Islandsdalen og talte sammen om Dagens Begivenheder. Og hermed mente de, at Grønlands store Herre fra et fjernt Begreb nu var blevet en

Fot. Hendes Maj. Dronningen.

solid Virkelighed, der baade havde talt med dem og trykket deres Hænder. I deres fine nye Stadstøj og med røde Kamikker gik de smaa Grønlænderinder *„paa Silamuten"*. Det er Godthaabs Strøg, Vejen fra Landgangsbroen til Inspektør-

boligen. Deres straalende Perlehalskraver skinnede, deres kulørte Silkebaand om de fine Anorakker var meget smagfulde. Og de lod deres blide, mørke Øjne hvile paa Kongens blaaøjede „*Kivfakker*“ — Matroserne — der havde faaet Landlov fra Skibene.

Næste Morgen var Billedet med eet Slag forandret, Grønland er Kolbøtternes Land. Havde Landet paa Modtagelsesdagen vendt sit lyse og smilende Ansigt mod sine Gæster, saa aabenbarede det straks om Mandagen sin lunefulde Natur ved at vække alle med det mest rasende Vredesudbrud. En voldsom Sydveststorm kastede sig fra Davisstrædet hylende ind over Godthaab. Paa Landet blæste de tilrejsende Grønlænderfamiliers hvide Sejldugstelte i Islandsdalen omkuld i Bunkevis, og Kajakker og Konebaade maatte reddes fra Bølgerne og Vinden. Fra Kongeskibet, der kun laa en Kabellængde fra Kysten, forsvandt Godthaabs Strand og Landgangsbro, Huse og Mennesker i en Taage af Regn og Stormsus. Fortøjningerne ind til Klipperne fra Agterstævnen maatte kastes los, det andet svære Anker sættes og Maskinen holdes i Gang til øjeblikkelig Brug. Al Forbindelse med Land var fuldstændig afskaaret. Den store Festmiddag, hvortil Koloniens Embedsmænd og Storfangerne var indbudt af Kongen, maatte aflyses og Sejlturen ind i det indre af Godthaabsfjorden var det umuligt at gennemføre. Direktør Daugaard-Jensen, der tidlig om Morgenen var gaaet i Land, forsøgte forgæves at komme ombord igen med en Robaad roet af kraftige Grønlændere. Kun Kajakmændene trodsede Stormen og den skummende Sø. Med Sælskindspelsene snørede tæt om Kajakhullets Rand gyngede de i de slanke Kajakker omkring Kongeskibet, snart oppe paa Bølgetoppene, snart

dukkende mellem Braad og Brænding, som om de hørte selve Havet til. Vandet skyllede over dem. Undertiden lod de sig vælte af Bølgerne, men rejste sig atter med Aaren, netop som man troede dem fortabt, grinende, drivende af glinsende Væde nedover de bronzefarvede Ansigter og sorte Skinddragter. De vilde vise Kongen, hvad de duede til under virkelig Storm.

Medens Kongeskibet ridende for sine Ankre klarede sig nogenlunde paa Godthaabs Red, gik det haardt til inde i Skibshavnen bag det Næs, hvor Godthaab ligger. Her er en udmærket naturlig Havn omgivet af høje Klipper. Den er saa god, at man i de to Hundrede Aar, der er forløbet siden Hans Egede landede, ikke har ment det fornødent at gøre noget for at forbedre de naturlige Havneforhold, ud over at der er sat nogle Jernbolte med Fortøjningsringe i Klippen.

Men de primitive Foranstaltninger strakte ikke til ved Orlogsskibenes Besøg.

„Fylla" og „Ingolf" samt „Hans Egede" og en mindre, Handelen tilhørende Skonnert, laa i Havnens vestlige Del med Trosser i Land og Ankrene ude. Tidlig Mandag Morgen fik „Fylla" Ordre til at gaa ud af Havnen for at komplettere sine Kulbeholdninger fra „Island"s velforsynede Last, men det viste sig, at Stormen allerede var for stærk til, at „Fylla" kunde komme langs Siden af Kongeskibet. Den maatte tilbage til Havnen og forsøge at ankre. Ankrene holdt ogsaa en Tid. Men op ad Formiddagen kom der nogle rasende Orkanstød. Paa een Gang slap Ankrene Grunden, „Fylla" drev i et Nu ind paa „Ingolf", der laa agten for, og „Fylla"s Agterskib tørnede mod „Ingolf"s Bougspryd, men Skibene kom atter klar af hinanden.

„Fylla"s Maskiner var sat i Gang og støttede Ankrene, som igen holdt. Men nogle Minutter efter mistede Ankrene atter Holdebund og nu blev Stillingen for Alvor kritisk. „Fylla" drev tvers, og lige ned mod „Ingolf"s Boug. Først i

yderste Øjeblik fik Kaptajn *la Cour* Magt over „Fylla"s lange Skrog. Med Røgen væltende ud af Skorstenene, for højeste Damptryk avancerede „Fylla" Fod for Fod op mod den hvinende Storm, stak Kæden fra sig og holdt ud af Havnemundingen. Det gik, og „Fylla" var reddet. Men det var med et Lettelsens Suk at alle, der kunde, søgte ned under Dækket fra Storm og Regn, da „Fylla" var naaet ind under de høje Fjelde paa den anden Side Godthaabs Red, og her i forholdsvis Læ holdt det gaaende, da Dybden var for stor til at ankre.

Hele Dagen og den følgende Nat maatte „Fylla" ligge underdrejet. Havde man ikke vidst det før, fik man nu et haandgribeligt Indtryk af, at Sejladsen ved Grønlands Kyst ikke er den rene Barneleg.

Først Tirsdag Formiddag løjede Stormen af næsten lige saa pludselig, som den var opstaaet, og det blev atter godt Vejr.

Paa Kongeskibet benyttede man straks Øjeblikket. Der blev hastigt givet Meddelelse til alle Sider, at den udsatte Middag vilde blive afholdt som Lunch Kl. 2. Men tillige kom det Sorgens Budskab fra Delingschefen, Kommandør Carstensen, at „Fylla" skulde blive liggende i Godthaab. Det var nødvendigt at spare Kul til Hjemrejsen, og man frygtede ogsaa for „Fylla"s tynde Plader, naar man kom op i Isen nordpaa. „Island" skulde gaa alene, til stor Skuffelse for „Fylla"s unge Officerer og Mandskab.

Ved 2-Tiden samledes hele det store dansk-grønlandske Selskab, som havde deltaget i Kongens og Dronningens første Modtagelse i Grønland, til Afskedsfrokost i Kongeskibet. Der var pyntet med Dannebrog og Signalflag, og paa Dækket var der opstillet festlig arrangerede Borde. Kongelige rødfrakkede Lakajer sørgede for at Gæsterne befandt sig vel paa Kongeskibet; de for deres glimrende Mad berømte Kokke havde overgaaet sig selv i solide Opdækninger. Det var en

festlig dansk Skibsfrokost her midt paa Godthaabs Fjord, omgivet af Fjelde og Skær. Og den var til lige stor Fornøjelse for den kongelige Vært og Værtinde, de Danske i Godthaab og de øvrige Indbudte.

Grønlænderne er fødte Selskabsmennesker, straks i Stand til at finde sig tilrette, selv ved Kongens Bord. Man blev aldeles forbløffet ved at gense flere af Storfangerne, der den foregaaende Dag havde dukket og boltret sig imellem Bølgerne værre end vilde Havtrolde, som adstadige ældre Selskabsherrer i elegante hvide eller sorte Silkeanoraker med fine, sorte Benklæder stukket ned i de efter sidste Grønlandsmode nydeligt kamiutede og broderede Sælskindskamikker. Deres Damer straalede i alle Regnbuens dristige Farver med Perlestikninger og de fineste Broderier paa Silkeanorakkerne, de korte Pelsbenklæder og de høje, røde Kamikker.

Foruden Landsraadets Medlemmer og en udmærket Repræsentation for det intellektuelle Grønland — derimellem den gamle Redaktør og Bogtrykker Lars Møller og de unge grønlandske Præster — deltog i Afskedsfrokosten ombord de danske Embedsmænd ved Godthaab og de talrige Danske, som var kommen dertil i Anledning af Mindefesten for Hans Egede. Sammen med Medlemmerne af Kongens Følge og Officererne fra „Fylla" og „Ingolf" i Gallauniformer udgjorde Selskabet en stor og forskelligartet Forsamling, for hvilke Kongeparret var de elskværdige Værter.

Under Frokosten tog Kongen Ordet og overrakte Sydgrønlands Landsraad den grønlandske Mindevase (fra den kgl. Porcelænsfabrik) til Opstilling i Landsraadets Mødesal, idet han udtalte sin og Dronningens Tak for de mindeværdige første Dage paa grønlandsk Grund.

Dernæst endte man, som det hører sig til i Grønland, med en munter Dans paa „Island"s Dæk.

De unge Grønlænderinder dansede med Kronprinsen, Prins Knud og Søofficererne omkap med de danske Damer,

Kongeskibets Officerer efter Kulsjov. Fot. Hendes Maj. Dronningen.

og Festen paa Kongeskibet ved Godthaab blev trods de indtrufne Hindringer en fuldstændig Succes.

Men snart blev der blæst af. Tiden var kostbar. Afrejsen til Nordgrønland forestod. Hilsen og Vinken til de bortdragende Gæster, og medens Konebaade og Kajakker sværmede om Skibet, blev der taget fat paa Arbejdet med at gøre „Island" klar. Kongeskibet skulde først afgive Kul til „Fylla". Og nu skete der til Grønlændernes store Forbløffelse en fuldstændig Sceneforandring. I et Øjeblik var „Island"s Dæk ryddet for Festbordene. Lugerne aabnedes, og med Kronprinsen, Prins Knud og alle de unge Officerer i Spidsen — omklædt i Sejldugsbusseronner — gik Mandskabet løs paa Kullempningen.

Snart var alle saa sorte som Morianer, men Arbejdet blev gjort i den halve Tid, og til Belønning gav Kongen Kaffe paa Dækket. Saa lød Dampfløjten. Ankrene lettedes, og fulgt af Salut og Hurraraab inde fra Kysten, med Kajakker og Konebaade pilende omkring sig stod Kongeskibet uden militær Eskorte til Havs ud paa den lange Rejse op mod Polarkredsen og Nordgrønland.

Kort havde Kongeskibets Ophold ved Godthaab været, og Medlemmerne af den danske Pressedelegation, som fulgte Kongefærden, havde kun haft ringe Lejlighed til Samvær med Befolkningen, men det er overordentlig interessant at fremdrage de forbavsede og begejstrede Udtalelser, som Delegationens Medlemmer fremkom med paa Grundlag af deres Samtaler med den indfødte Befolkning. Besøg i moderne Grønlænderhjem eller i en af de gammeldags Hytter, Ordvekslinger med stoute Storfangere, Funktionærer i Styrelsens Tjeneste og grønlandske Politikere havde fuldstændig forbløffet dem og, som de selv erklærede, givet dem et Væld af nye og oprindelige Indtryk af Grønland og Grønlænderne i Stedet for det naive Billede af vore fjerne Landsmænd, som de fleste Danske gemmer paa fra deres Skoletids mangelfulde Lærebøger.

Det stærkeste Indtryk af grønlandsk Evne fik de — ret naturligt — ved et Besøg i deres grønlandske Kollegas, den gamle Bogtrykker Lars Møllers Arbejdslokaler og Hjem, og en af dem erklærede, at naar de saa det berømte Tidsskrift „Atuagagliutit", som han har redigeret, trykt og udgivet siden 1861, naar de hørte om hans første Vanskeligheder, da han kun havde en primitiv Presse af Træ og selv skar sine Træsnit, og nu saa hans moderne indrettede Trykkeri og grafiske Anstalt, og lagde Mærke til den faglige Sikkerhed, hvormed han udtalte sig om sin Virksomhed, hans udmærkede Kendskab til danske Forhold, støttet paa hans Erindringer om alt hvad han havde oplevet, da han i Tredserne var i Lære i København, ja, saa maatte de sige til hinanden: Vi er jo helt forkert underrettet; det er jo en Mand man kan tale med som med en af sine egne!

Ved Samtaler med de yngre Grønlændere, der har haft Lejlighed til at uddanne sig, Lars Møllers Søn, Fotografen John Møller, Overkateket Niels Lynge og Broderen Kristoffer Lynge, som skal til København for at uddannes som Journalist, og ved Samværet med de unge grønlandske Præster og Repræsentanter for det intellektuelle Grønland havde de faaet det Indtryk yderligere forstærket, og var enige om at slaa fast, at det var højst ufuldkomne Begreber om Grønland, man hidtil i Danmark var gaaet efter, og at Grønlænderne var et saa intelligent og kraftigt Folkefærd, med alle Betingelser for at udvikle sig, at der i Forholdet mellem Danske og Grønlændere kun kan være Tale om to jævnbyrdige Folkestammer, den ene blot saa langt gunstigere stillet og bedre udviklet end den anden, men derfor ogsaa med Pligt til at hjælpe sin daarligere stillede Medbroder til fælles Gavn og Fremgang.

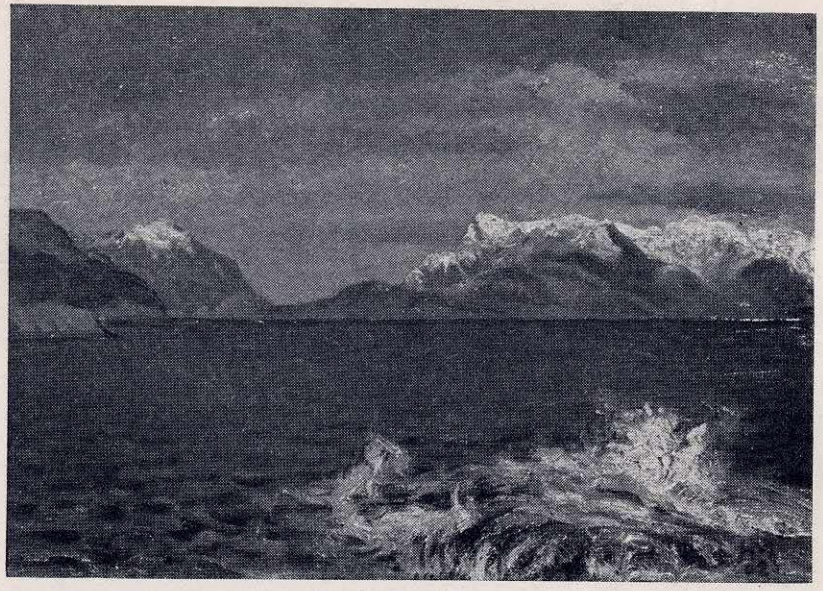

Mundingen af Nordre Strømfjord. Uvejr. Harald Moltke pinx.

Kongeskibets Fart fra Godthaab til Godhavn paa den store arktiske Diskoø gav nogle af de skønneste Billeder af Grønlands storslaaede Kyster. Islands Jøkler fordunkles i Sammenligning med disse lyse grønlandske sneklædte Fjelde, der med mægtige Toppe og Kupler hæver sig over Polarhavet. Det er Schweiz' Alper med det vide, blegt blaanende Hav foran, og over dem en vældig lysende Himmel, gyldenfarvet i Genskinnet fra Indlandsisens uhyre, hvælvede Flade, der anes bag Kystfjeldenes Kæder.

For at undgaa enhver Risiko paa en Kyst, der endnu saa godt som mangler paalidelige Opmaalinger, brugelige til almindelig Skibsfart, maatte Kongeskibets Kurs holdes 10—12 Kvartmil og mere fra den yderste Skærgaard. Men i den klare, lette Luft saas alle Enkeltheder i de mægtige Fjelde alligevel ganske tydelig. Havet laa som et Spejl, fortonede sig i blege blaa, violette, næsten rødlige Farver, der langt

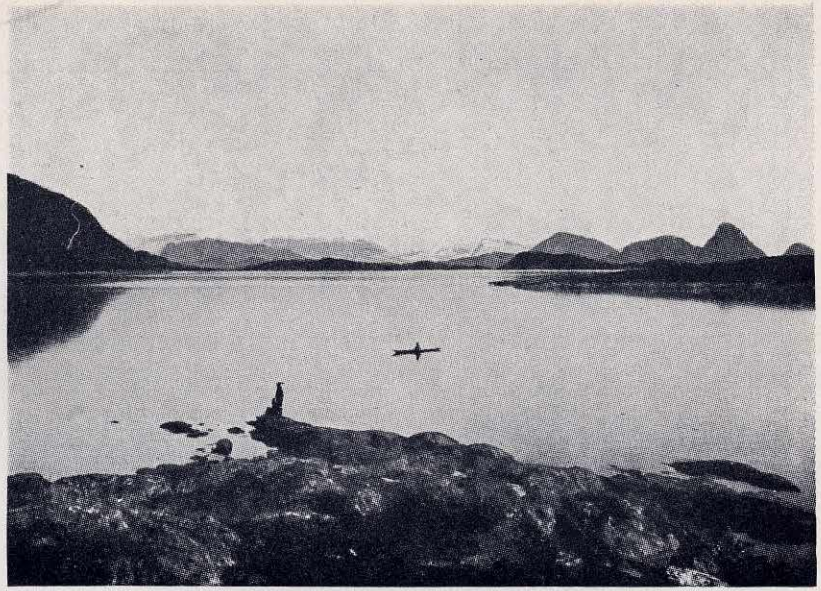

Sommeraften ved Ungôrsivik.

inde under Kysterne afbrødes af kridhvide Isflager. Den lavtstaaende Polarsol lyste med en egen blid, sommerlig Glans. Skønt Luften kun var et Par Grader, føltes den næsten lun.

Ensomt trak „Island" sit Kølvands boblende Fure henover Havet. Den lange Røgfane var den eneste Sky paa den lyse Himmel og syntes i det fjerne næsten at naa ind til de stille, høje Bjerge.

Den skønneste Del af denne lange Kyststrækning var maaske Landet mellem Sukkertoppen og Holsteinborg. Her er Forlandet bredere end i noget andet Distrikt paa Vestkysten og der er næsten to Hundrede Kilometer mellem Havet og Indlandsisen. Dette vældige Forland gennemstrømmes af brede, vandrige Elve og indrammes af mægtige Fjelde, spaltet af vide Dalstrøg, der aabner Adgang til vidtstrakte Sletter ind mod Indlandsisen. I dette maleriske Alpeland hæver sig imponerende Fjeldtoppe som stolte Vogtere af de pragtfulde Passager ind til det storslaaede Bagland. Her lig-

ger et Distrikt større end hele Danmark, gennemskaaret af dybe Fjorde og rivende Elve, med vide Græssletter, der maa være i Stand til at ernære Tusinder af Rensdyr og Faar.

Det laa ikke i Rejsens Plan at besøge Kolonien Holsteinborg, men under Sejladsen langs Kysten havde man dog en Følelse af, at skarpe Øjne fra de ensomme Bosteder paa Pynter og Næs fulgte Kongeskibets Fart, og at man ogsaa derinde fra de blaanende Bjerge vaagede over Kongens Rejse.

Mange Forventninger knytter sig for Grønlænderne til Kongens Besøg, ikke mindst i Haabet om Hjælp til at kunne forbedre og udvikle deres Fiskerier. Her udenfor Holsteinborg, langt tilhavs, hvor Kongeskibets Fart gik, ligger de store Fiskebanker, som Grønlænderne ikke kan naa i deres primitive Baade. Kun med søgaaende Motorbaade og Fiskekuttere som de, der bruges til Fiskeri andre Steder i Verden, kan de grønlandske Kysters Fiske-Rigdomme hæves. I Grønland haaber man, at moderne Fiskefartøjer skal følge i Kongeskibets Kølvand.

Om Eftermiddagen passeredes Polarkredsen, hvilket som Regel i Grønlandsskibene giver Anledning til særlige Festligheder i Lighed med „Daaben", naar man første Gang passerer Ækvator.

Ogsaa paa Kongeskibet blev den store Begivenhed fejret, og de af Rejseselskabet, som ikke tidligere havde været saa højt mod Nord, fik Lejlighed til at overtyde sig om Polarcirklens haandgribelige Eksistens i nogle særegne Kikkerter, som Kaptajn *Aasberg* spøgefuldt havde ladet præparere specielt med denne Observation for Øje!

Kort efter sendte den arktiske Verden Kongefærden sin Hilsen med en mægtig Flaade af Isfjelde, der først vidt spredte, senere i samlede Eskadrer sejlede Kongeskibet i Møde. De kom fra de store Isfjorde, *„Isfjeldsfabrikkerne"*, som de hedder i dansk Grønlandssang, ved Jakobshavn og Umanak. Indlandsisen skyder sig her ud i Søen i mægtige

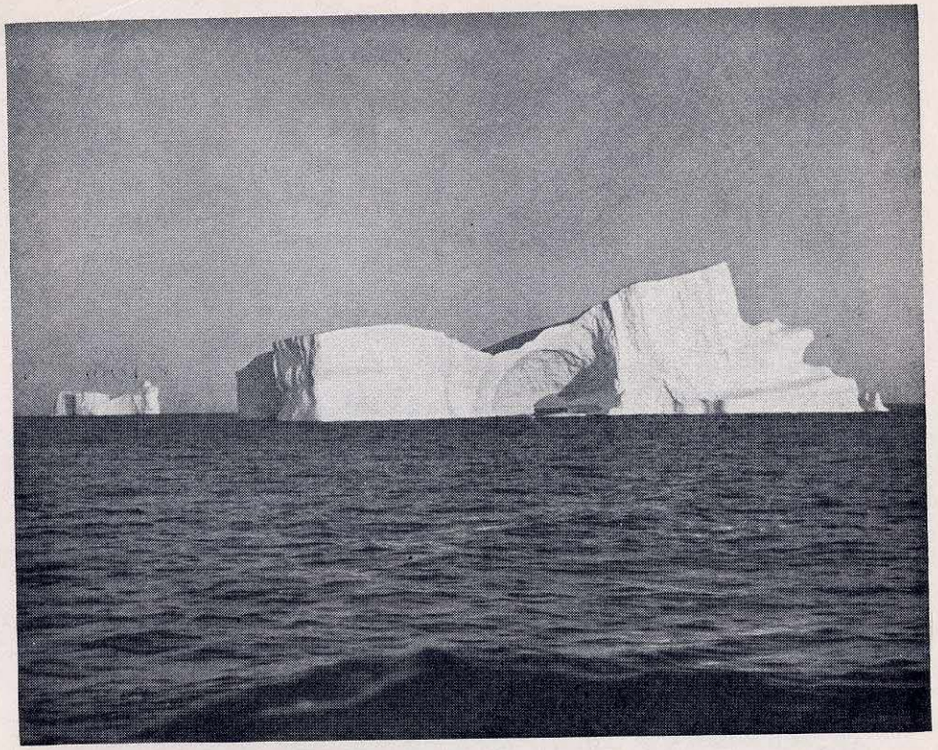

Isfjelde i Davisstrædet.

Gletschere. Naar Bræen „kælver", d. v. s. naar Gletscheren er skudt saa langt ud i Isfjorden, at dens Forkant af Tidevandet brækkes af i uhyre Stykker, dannes Isfjeldene og driver videre ud i Davisstrædet og sydpaa.

Det første af den store Flaade af Isfjelde, Kongeskibet mødte, var en uhyre Kolos med Taarne og Tinder af hvast skinnende Is, der ragede flere Hundrede Fod op over Havfladen. Dets Omfang var som det halve af Raadhuspladsen. Havets Dønninger brødes i Skum og Sprøjt om dets grønligthvide Fod, hvor Brændingen havde ædt store Huller og Huler i dets Sider, der funklede azurblaat som fantastisk slebne Safirer.

Skarer af Maager og andre Søfugle holdt til paa den væl-

Den første Midnatssol. I Baggrunden Disko.

dige Isklippe og sværmede op som en Flok Polarhavets Sommerfugle, da „Island" lod Dampfløjten lyde. Kaptajn Aasberg styrede „Island" saa nær som muligt til Kolossen denne første Gang, for at alle kunde mætte sig i Synet af det stolte Fjeld.

„Senere ser De nok af dem og vil helst være fri for dem," sagde Kaptajn Thorsen, Kongeskibets stoute Grønlandslods.

Henimod Aften kunde man fra Kongeskibet tælle flere Hundrede Isfjelde. Men de er lette at undgaa for en Damper, undtagen i Taage, hvad man senere kom til at erfare; „Island" fortsatte uhindret sin hurtige Fart nordpaa mod Diskoøen. De hvide Isfjelde bidrog kun til at oplive den brede Havflade og gav med Kysternes lysende Alpekæder som Baggrund det stolte Polarbillede en endnu stærkere Glans.

Det var første Nat man kunde se Midnatssolen. Fra Kongen og Dronningen til den yngste Skibsdreng blev alle oppe og ventede i Spænding hans midnatlige Polarmajestæt, der nu ikke mere vilde forsvinde fra Himlen i den Uge Konge-

Paa „Island"s Kommandobro Kl. 12 Nat. Fra venstre: Hendes Maj. Dronningen, Hoffrøken Sehested, Kommandør Carstensen, Prins Knud og længst tilhøjre Kronprinsen.

skibet befandt sig nord for Polarcirklen. Midnatssolen ser egentlig ikke meget anderledes ud end Aftensolen hjemme, naar den staar nogle Grader over Horizonten. Det er det stadig Lys, den evigt skinnende Dag, der virker saa betagende og berusende i Midnatssolens Land. Det bliver aldrig Aften endsige Nat heroppe; man maa tilsidst tvinge sig til at gaa til Ro paa et bestemt Klokkeslet for ikke helt at mangle Nattesøvn.

Men den første lyse Polarnat blev alle oppe for at se Disko og Indsejlingen til Godhavn. Kort efter Midnat dukkede den ejendommelige Polarø, der er større end Sjælland, op af Havet forude. Dens høje lagdelte Basaltfjelde, kronede af glitrende Gletschere, ses milevidt tilsøs, og det varede flere Timer, inden Kongeskibet mellem de drivende Isfjelde naaede Indløbet til Godhavns lille Skærgaardshavn paa den sydøstlige Side af Øen.

Morgensolen fik de rødbrune, jernholdige Fjelde til at blaane i violette Toner, da Kongeskibet langsomt og forsigtigt gled ind i den trygge Havn forbi et Isfjeld, som Dronningen syntes lignede et Eventyrpalads og Prof. Tuxen straks gav Navnet *„Isdronningens Slot"*. Inde paa det lave Forland under de vældige Fjelde, hvor Kolonien ligger, vajede der overalt Dannebrogsflag, og der var pyntet med grønne Æresporte og Guirlander ved Landgangen foran Inspektørboligen, men i denne sene Nattetime kom Kongeskibet øjensynligt bag paa Godhavn, thi alt var stille og uddøet.

Først da Ankeret faldt, kom der Liv derinde paa Kysten. Slædehundene satte i med et vældigt Hylekor til Velkomst, skindklædte Mænd kom ud af Hytterne, og Nordgrønlands Inspektør kom ilende ud af sin Bolig med flagrende Uniformskappe for at lade sig sætte ombord. Men man blev meget hurtigt enige om at opsætte Landgang og Festligheder til et senere Tidspunkt, og der faldt atter Ro baade over Kongeskibet og Kolonien; kun de, der slet ikke kunde sove i den lyse Dag, det allerede var, blev oppe for at faa et hastigt Indtryk af Disko, der saa ofte har beskæftiget Grønlandsforskningen.

Det er ejendommeligt at staa en saadan Sommermorgen oppe ved Godhavns lille Træ-Kirke, som Helge Møller har bygget i en Art gammel Rundkirkestil, og se ud over dette Landskab med Diskobugten, saa vidt forskelligt fra Danmark. Ude paa den stille Havflade Isfjeld ved Isfjeld, som lyser og skinner i Solen. Langt i det fjerne Fastlandets Kyst, med mørke Fjelde og Indlandsisens gullige Flader. Over den lille Klippepynt, hvor Godhavn ligger, Diskos høje, mørke Fjeldkyst med Sne paa Toppene. Næsten intet Grønt. Kun golde Klipper, men i den vældige Havbugt mellem Øen og Fastlandet, som mod Nord fortsætter i det brede Sund Vaigattet, udfolder der sig mellem Skove af store Tangplanter det rigeste Polarhavsdyreliv.

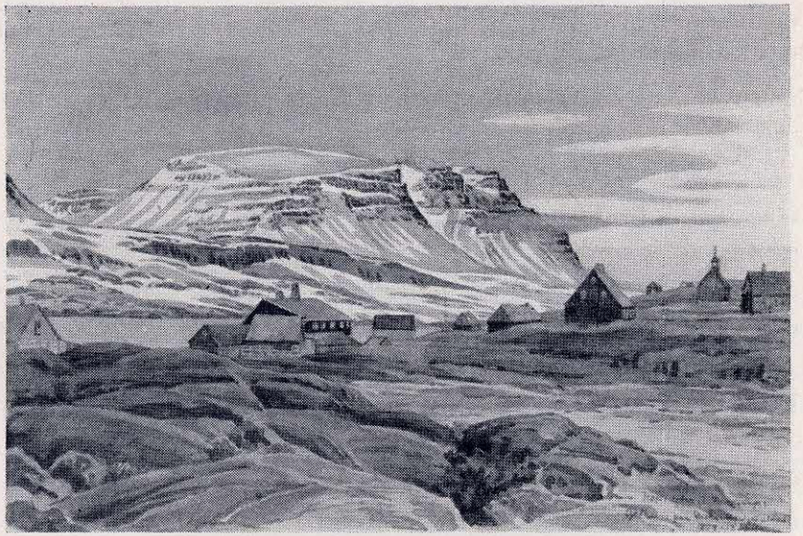

Godhavn. Efter Akvarel af Kornerup.

Her kommer den lille Laksefisk Angmassætten ind i saa uhyre Stimer, at den om Foraaret bogstavelig kan øses op af Vandet med Fade og Kar. Her gaar den fede Hellefisk paa Bunden i det dybe, kolde Vand, og her lever Hajerne med den værdifulde Lever i saadanne Mængder, at Fangstmulighederne næsten er ubegrænsede. Her fisker man Laksørred, og der er rig Jagt paa Sæler. Om Vinteren kommer enkelte Isbjørne til Diskobugten, og om Sommeren fører *Krepokraken,* den store Knølhval, et mageligt Liv i det aabne Vand mellem de drivende Isfjelde.

Ved Disko er man midt i den rigeste Del af Nordgrønland.

Medens Sydgrønland med sit sejlbare Hav, sit store græsbevoksede Indland, med de dybe Fjorde og sine udstrakte Kystfiskerier aabner Muligheder for en Udvikling, der nærmer sig andre Landes paa tilsvarende Breddegrader, er Nordgrønland det store arktiske Jagtland. Her er Ishavet tilfrosset de lange Vintermaaneder igennem, medens Nordlysene gnistrer i en uafbrudt Polarnat. Her er Hundeslædernes Land,

og her kan den lette Kajak mulig bevares som Fangstfartøj mellem Isfjelde og Isskodser, skønt Fiskerierne i Sommertiden rimeligvis vil kunne drives endnu intensere med mere moderne Redskaber.

Det er om Vinteren, naar Havisen slaar Bro fra Ø til Ø, fra Forbjerg til Forbjerg, fra Fjordkyst til Fjordkyst, at Nordgrønland rigtig lever op. Saa begynder den store Vinterfangst og baade Grønlænderne og Danske kører med Hundeslæde med de hylende Forspand over Isen og besøger Venner og Forretningsforbindelser i de vidt fra hinanden liggende smaa Kolonier. Saa er det Sæson i Nordgrønland.

For alle disse Vinterrejseruter er Godhavn paa Disko Centralstation, naar Havet er tillagt, og om Sommeren er Godhavn trods Taage og Storm den letteste Plads at anløbe og det tryggeste Sted at søge Havn. Derfor har den øverste Myndighed i Nordgrønland, Inspektøren, ogsaa faaet sin Embedsbolig her, skønt man, naar man ser Godhavns golde Skær, straks er tilbøjelig til at synes, at det er en besynderlig Plads, der er valgt.

Fra Modtagelsen ved Godhavn.

Tidligt om Morgenen den 14. Juli finder den officielle Modtagelse i Nordgrønland Sted.

Under drønende Salut gaar Kongeparret og Prinserne ledsaget af hele Følget fra Borde og modtages ved den lange hvidmalede Landgangsbro, der er smykket med Guirlander og Flag mellem ejendommelige, vældige Harpuner fra den gamle Hvalfangsts Tid, den Gang, da Godhavn var en af de største og mest produktive Pladser i Grønland.

Foran Inspektørboligen byder Nordgrønlands Inspektør Kongeparret Velkommen og tolker sit Distrikts Glæde over

Udenfor gamle Birthes Hus i Godhavn.
Fot. Hendes Maj. Dronningen.

Majestæternes Besøg. I sin Tak forsikrer Kongen ogsaa her, at Grønlænderne maa være forvissede om, at Regeringen og Rigsdagen altid vil have aabne Øren for Grønlændernes Ønsker og vil være rede til at støtte dem i deres Bestræbelser for Fremgang.

Derefter besøger Majestæterne Inspektør *Lindows* Hjem, hvor de danske Embedsmænd og Landsraadets Medlemmer præsenteres for Kongen, som længe underholder sig med de enkelte Landsraadsmedlemmer; meget beærede gør de Rede for Forholdene i deres Distrikt og tager stolte Kongens Hilsen med hjem til deres fjerne Bopladser.

Derefter beses Kolonien.

Kronprinsen og Prins Knud kigger ind i Grønlænderhuse, og Kongen aflægger Besøg hos *gamle Birthe,* som er ude af sig selv af Generthed og Stolthed over, at Kongen selv har været inde i hendes lille bitte Hus. Alle de besøgende Danske

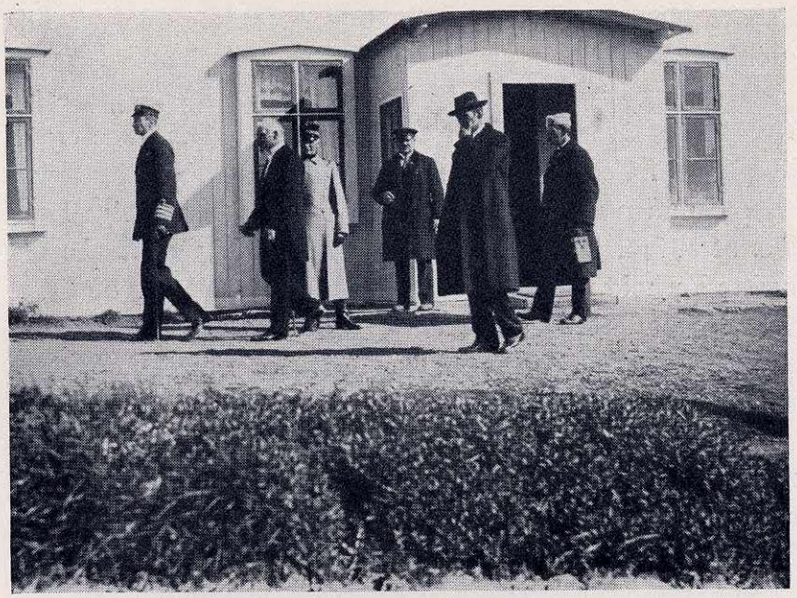

H. M. Kongen forlader den arktiske Station
ved Godhavn.

med Hoffrøken Sehested i Spidsen gør store Indkøb hos Grønlænderne af nydeligt forarbejdede Smaating af Hvalrostand, Kajakmodeller og Skindsager.

Saa begiver man sig til den arktiske Station, hvor Magister *Porsild,* der nu i en halv Snes Aar har ofret sig for dens betydningsfulde Arbejde, med Stolthed foreviser dens Bibliotek, velordnede Laboratorium og Samlinger, anbragt i lyse, store Rum ved Siden af den hyggelige Beboelseslejlighed.

Paa Vejen gennem Kolonien hilser Majestæterne paa Grønlænderne, som er strømmet sammen fra hele Diskobugten, og indtager alle ved deres Ligefremhed og smilende Elskværdighed. „Det er en god Konge," siger en gammel Grønlænder fra Syddistriktet. „Man generer sig ikke saa meget for ham som for Inspektøren!" Og hele Befolkningen er sikkert blevet bestyrket i deres gamle Opfattelse, at det er den

danske Konge, som personlig drager Omsorg for det lille grønlandske Folk, og at alt godt kommer fra ham.

Derefter er der stor Festfrokost ombord paa „Island". Kongen og Dronningen har Landsraadsmedlemmerne og de dygtigste af Godhavns Storfangere tilbords i „Island"s Spisesalon sammen med Koloniens Embedsmænd og øvrige Danske. Man faar her det samme Indtryk som i Godthaab: det bedste Forhold mellem Grønlændere og Danske, og de første udmærkede i Stand til at hævde sig som velopdragne, kultiverede Folk, trods det haarde Jagt- og Fiskerliv, de er tvunget til at føre.

Skønt Kongens Besøg i Godhavn kun varede de faa Formiddagstimer den 14de Juli, vil det dog faa sin Betydning til at knytte Grønlandsk og Dansk fastere sammen. Der blev ogsaa her lagt Sæd, som vil spire til Gavn for Grønlands Fremtid.

Parti af Jakobshavns Isfjord.

Efter milelang Sejlads fra Godhavn over den blikstille Diskobugt nærmede Kongeskibet sig om Aftenen den 14. Juli Kolonien Jakobshavn, men da Skibet langsomt og forsigtigt gled frem mellem de Hundreder af mægtige Isfjelde fra den store Isfjord lige syd for Kolonien, opskræmtes alle Sindene ombord: „Island"s Radiotelegrafist kom styrtende op paa Kommandobroen med et Telegram; Kaptajn Aasberg vilde ikke forstyrres i sine vanskelige Manøvrer mellem Isfjeldene, men Telegrafisten fremstammede, at det var meget vigtigt — og det viste sig da at være et S.O.S. Signal, Nødraab fra den af Grønlands Styrelse fragtede Damper „Bele" om, at Skibet var stødt paa Grund og var ved at synke.

„Kan De kalde ham?" spurgte Kaptajn Aasberg. „Nej!" lød Svaret. „Han svarer ikke." Budskabet vakte almindelig

Udenfor Bestyrerboligen i Jakobshavn.

Bestyrtelse, og en ubeskrivelig Uhyggestemning bredte sig over hele Skibet. Men Kongen bestemte straks, at „Island" ufortøvet skulde afsejle for at bringe Hjælp. Hele Kongefærdens Program maatte derfor i Hast ændres: Taflet ombord samme Aften blev aflyst, den interessante Tur til Jakobshavns Isfjord maatte udgaa, og det allermest spændende Punkt paa hele Rejsen: Turen til Ekip Sermia og Bestigningen af Indlandsisen blev opgivet.

Men Kongen erklærede, at den store Befolkning, som har ventet os her, kunde vi ikke skuffe, og den Time, der gik før „Island" atter blev klar til Afrejse, fik Grønlænderne, der langvejs fra var stævnet sammen fra deres smaa Bopladser for at se Kongen og overvære det store Folkemøde, som skulde finde Sted her.

Fra Kongeskibet gik man skyndsomt i Land i Motorfartøjer og Robaade. Paa Klipperne ved Havneindløbet stod de festklædte Grønlændere og sang til Ære for Kongen, da Baa-

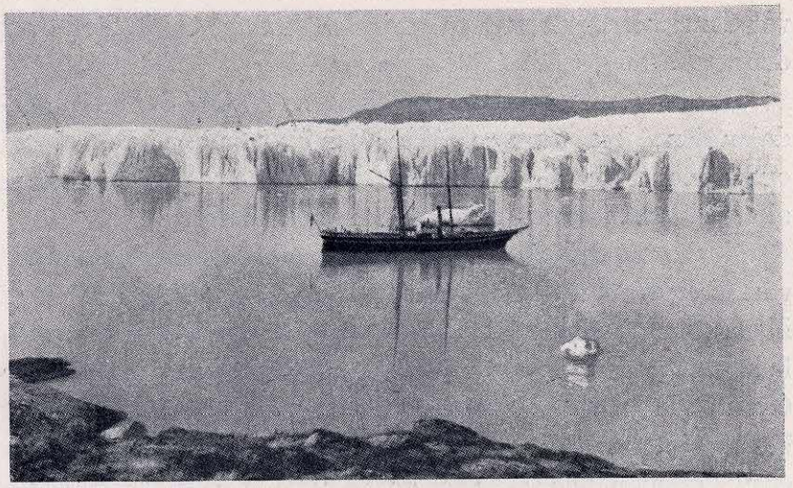

Ekip Sermia. Dr. Quervains Havn.

dene styrede ind i den lille Naturhavn, og fra hele Kysten saluteredes der med Bøsser, Forladekanoner og Dynamitpatroner, saa det drønede i Fjeldene.

Fra Landgangen ved Kolonibestyrerboligen, hvor Kolonibestyrer *Krogh* bød Velkommen og udbragte et rungende Leve for Kongen, gik alle i Flok og Følge op over Fjeldet til *Juliedalen,* hvor der af Sten og Lyng var rejst en Talerstol. Her lejrede man sig med den vidunderlige Udsigt fra de brune Klipper nedover den grønne Dal med den gamle Kirke nede ved Stranden og saa ud over den solblinkende Diskobugts vældige Flade, fyldt med drivende Isbjerge helt over mod Diskoøens fjerne Fjeldtinder. Det er et storslaaet Panorama, som altid har haft Ry som det skønneste og mest betagende i hele Grønland, og der kom til at hvile en ejendommelig Stemning over dette Møde med Nordgrønlands Befolkning. Først de mægtige, betagende Naturomgivelser i Midnatssolens straalende Lys, dernæst den Baggrund af Alvor og Uhygge, som „Bele"s Raab om Hjælp fra det ukendte Strandingssted havde fremkaldt. Og over Grønlænderne selv

var der et særligt Præg, en Højtidelighed og Grebethed over denne ufattelig store Oplevelse.

Der blev sunget mange smukke grønlandske Sange i Juliedalen den Aften, og den Hymne der indledede Mødet, digtet og komponeret af Grønlænderen *Rasmus Bertelsen,* rørte ikke alene Grønlændernes, men ogsaa vore Følelser.

Nordgrønlands Provst, *Mathias Storch,* talte efter Sangen varmt og smukt til Kongen og Dronningen. Og den unge Handelsmedhjælper *Frederik Lynge* fra Egedesminde oprullede paa et stærkt og rent grønlandsk Sprog Tæppet for Grønlands Fremtid. Han takkede Danmark for alt, hvad det havde gjort for Grønlænderne, „men," fortsatte han, „Tiden er nu kommen, hvor vi beder om at blive anerkendt som Medarbejdere, jævnsides de Danske, til Udvikling af vort Land. Ræk os Haanden! Vi er rede til at gaa frem i Oplysning og Kultur, og vi beder vore danske Brødre hjælpe os!"

Saa talte Nordgrønlands Inspektør om Forholdet mellem Grønland og Danmark og mindedes den lange Række af Danske, som gennem to Hundrede Aar har haft deres Gerning heroppe — ikke blot de enkelte, som har gjort deres Navne historiske, men alle de nu ukendte Enere, som stille og upaaagtet havde levet deres ensomme Liv og gjort deres Gerning heroppe, været Bindeleddet mellem Danmark og Grønland, stilfærdigt understøttet Grønlændernes første vanskelige Skridt og hver for sig bidraget deres til at gøre Grønland *dansk.* Inspektøren skildrede Nordgrønlands Isolation under Verdenskrigen, den Ængstelse og Bekymring man levede under i de lange, mørke Vintre, og den Jubel og Glæde som udløstes, naar de sjældne Postlejligheder bragte Budskab om, at alt stod vel til i Danmark. Disse Krigens Aar havde knyttet et nyt Baand mellem Danmark og Grønland, en Forstaaelse af, at i Samarbejdet med Danmark og Danske ligger Grønlands Fremtid. „Ifjor kom Sønderjylland tilbage til Danmark — iaar er hele Grønland blevet dansk. Deres Majestæters

Besøg bringer Grønland nærmere til Danmark og er samtidig en Stadfæstelse af denne nye Landvinding. Vi som har haft den Lykke at opleve, hvorledes Danmark er vokset, forener os i Ønsket om en lys og lykkelig Fremtid for dette større Danmark!"

Kongen svarede jævnt og stilfærdigt baade paa de danske og grønlandske Taler. Han bad Grønlænderne være forvissede om, at de ansvarlige Regerings- og Lovgivningsmyndigheder i Danmark var rede til at lytte til Grønlændernes Stemme, og at Danmark altid vilde staa ved Grønlands Side. Sluttelig takkede Kongen de danske i Grønland for det store Arbejde, der var udført, og for det Ry de havde skabt Danmark for human og kulturel Styrelse og Udvikling af Grønland.

Den lavtstaaende Sol fik Isfjeldene ude paa den store Isfjeldsbanke i Diskobugten til at funkle som uhyre Prismer af skært Krystal. Den skinnende Glans over Diskos fjerne Gletchere fortonede sig i rosa og violette Farver.

Professor Tuxen malede en Skitse af Juliedalen under Folkemødet, da Hundreder af Grønlændere laa lejrede paa Klipperne. Hvis der heraf bliver et færdigt Billede, som svarer til Skitsen, vil det blive staaende i dansk Malerkunst. Mange andre danske Malere har malet i Grønland, men Lauritz Tuxen fik den Aften fæstnet Grønlands fantastiske Eventyrstemning og de store Vidders sære, blide Farvepragt paa sit Panneau. I de brogetklædte Grønlænderskikkelser han malede, levede den Poesi, som Knud Rasmussen har vist os i Grønlændernes Sagn og Sange. I Polarhavets rødlige Farveskær, i det fjerne hemmelighedsfyldte Lys, Maleren saa, der hvor Indlandsisens skinnende Rand mødte Midnatssolens guldfunklende Himmel, sitrede den Trolddomskraft, som ikke alene faar Grønlænderne, men ogsaa de fleste Danske til stedse at elske og længes mod Grønlands barske Kyster.

Trods Hjemlængslen, der kan blive saa sugende stærk,

trods Mørketider, hvor det store barske Land knuger dem ned, holder Grønland dem fast. Hvad Grønland har betydet for de Danske fandt Inspektør Lindow et rammende Udtryk for i Ordene i den finske Nationalsang: „Vort land är fattigt, skal så bli — men detta landet elska vi; för oss med moar, fjäll og skär ett guldland dock det är!"

Og lignende Tanker er udtrykt i den smukke Sang til Grønlands Pris, som skyldes den grønlandske Digter *Isak Lund* fra Nagtoralik og som blev sunget ved Mødet i Juliedalen:

nuna tassa tupingnartok
kakarpagssualik,
sermerssuarmik matussak
sikorsuarnik ungussak,
issigtorssussardlunilo
tujorminartartok.

I dansk Gengivelse lyder de første Vers saaledes:

Et sælsomt Skue er vort Land
med Fjeld og atter Fjeld.
Dets Tinder dækkes af de hvide Bræer,
og Storis skurer imod Kystens Skær.
Naar Vinterstormen raser her,
da barsk og trist det er.

Men saadan er nu dette Land,
som vi har faaet kær;
hver Plet vi kender langs den vide Strand,
men aldrig nogen af os tolke kan
den Kærlighed vi alt fra smaa
fik til hver Egn, vi saa.

*

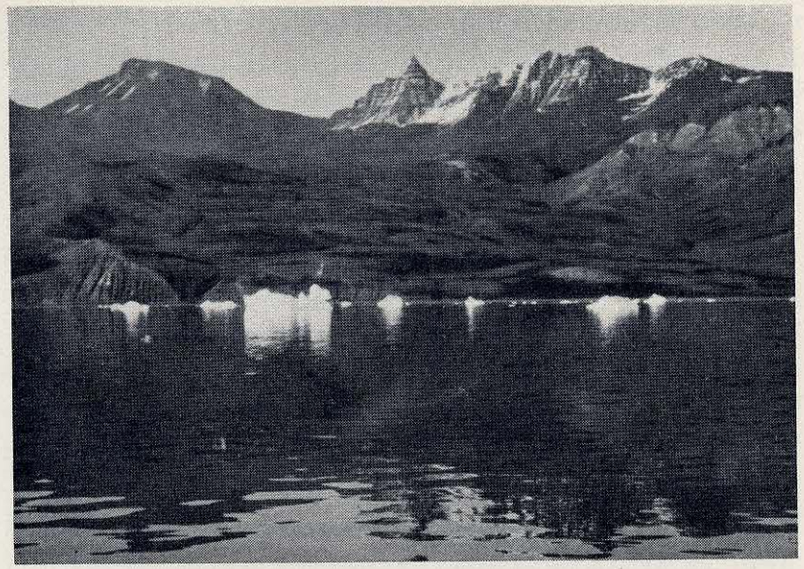

Nugssuakhalvøen med Kilatinguit.

Polaraftenen gled frem. „Island" maatte afsted nordpaa for at finde „Bele".

Saa tog man Afsked med det stemningsfulde Jakobshavn. Grønlænderne fulgte Kongen og Dronningen, Prinserne og de øvrige Danske i Skarevis til Landingsstedet, og før Kongen gik ombord, fik han endnu Tid til at uddele en Mængde Smaagaver til de mange Grønlænderbørn. Men „Island"s Dampfløjte lød kaldende ude mellem Isfjeldene. Motorbaaden med Robaad paa Slæb satte fra Land. Og medens Danske og Grønlændere vinkede inde fra Koloniens Klipper, styrede Baaden med Kongen og Dronningen ud af Havnen, forbi de store, hvide, vuggende Isklodser.

Et Isfjeld var drevet hen over „Island"s ene Anker, saa Fligen var knækket, da Ankeret blev hevet ind. Knap 200 Meter borte kælvede pludselig et Isfjeld med et øredøvende Brag og satte Søen i stærk Bevægelse. Nu gjaldt det om at komme afsted. Kaptajn Aasberg og Skibsinspektør Thorsen

stod paa Kommandobroen, klar til den farlige Rejse nordpaa. Kongefærden var blevet forvandlet til en arktisk Redningsexpedition, og for fuld Kraft stod „Island" ved 8-Tiden tilsøs for at begynde Eftersøgningen efter det forulykkede „Bele", hvis Nødsignaler forlængst var ophørt.

For ikke at risikere at blive sinket af Taage gennem *Vajgattet* blev Kursen lagt syd om Disko, og kort efter Midnat passerer vi atter Godhavnspynten og sejler ind paa Havnen for at Inspektøren kan faa hentet Materiale til Beregning af de nye Forsyninger til Uperniviks Distrikt, som „Bele"s Forlis pludselig har nødvendiggjort. Da Ankeret faldt paa Godhavns Havn og en Baad var kommen ud, sprang Inspektøren fra Borde, og det var tydeligt at se, hvilken Bestyrtelse Grønlænderne blev grebet af ved at høre om Katastrofen med „Bele", ikke blot ved Ulykkens *Omfang*, men ogsaa ved at vi allerede kunde vide Besked derom. For Grønlænderne var Telegrafen noget ufatteligt; de var vant til at regne med de uhyre Afstande og mange Dagsrejser; derfor var det uhyggeligt, næsten overnaturligt, at vi kunde komme og fortælle, hvad der lige var sket helt oppe ved Upernivik!

Anløbningen af Godhavn medførte endnu en Episode, som Inspektøren den Gang bevarede fuldstændig Tavshed om, og som først langt senere kom frem:

Saasnart Grønlænderne havde hørt om Ulykken med „Bele", havde de med alle Tegn paa Opskræmthed fortalt, at de havde været ude af sig selv af Bekymring *for „Island"* og forklaret, at Skibet paa Sejladsen udenom Godhavnspynten havde taget en Kurs, som førte det klods op ad et stort Undervandsskær, som Skibene ikke kendte, og som ikke var afsat i Søkortet.

Da der den følgende Sommer blev foretaget nye Opmaalinger i Godhavns Distrikt til Revision af Søkortet, gjorde Inspektøren den paagældende Søofficer opmærksom paa Grønlændernes Meddelelse, og det viste sig da, at der lige

i Kongeskibets Rute laa et stort Undervandsskær, som de danske Navigatører ikke havde haft Kendskab til. Kongeskibet havde saaledes virkelig været en Haandsbred fra en Katastrofe saa frygtelig, at man ikke kan forestille sig dens fulde Omfang.

En højere Styrelse havde holdt sin Haand over Kongeskibet, som fortsatte sin Fart nordover langs Diskos Vestkyst, men allerede tidlig næste Morgen løb Skibet ind i tæt Taage — ikke den lette Sommertaage, men en uhyggelig, tyk Frosttaage, som laa tæt over Vandet, medens man ofte kunde se klar Himmel lige over Skibet. Det var farlig Sejlads, thi det vrimlede med Isbjerge i Farvandet, og det var nødvendigt at mindske Fart og ofte ligge stille flere Timer ad Gangen. Vi „sejlede paa Fløjten" og hvert Minut lød Sirenernes Brøl i Taagen for at høre, om der var Isbjerge i Nærheden.

Kongen har paalagt Førerne at gøre alt for at naa hurtigt frem og har ladet gøre Forberedelser til den bedst mulige Anbringelse af de Skibbrudne ombord, men Taagen vedbliver og gør den største Forsigtighed paakrævet, selvom alle ombord higer efter at komme frem til de Mennesker, som spændt venter vor Komme.

Men tre Dage tog det for os at finde „Bele" og bringe dens Besætning Hjælp. Det var Kongefærdens Besøg ved de nordligste af Grønlands Kolonier, der blev ofret. Forbi Vajgattets Kyster op til *Umanak* med de store Kulforekomster skulde Rejsen være fortsat. Nu svandt det hele bort i den tykke Polartaage, som „Island" i tre Døgn famlede afsted i.

Den Oplevelse, som Kongebesøget skulde have været ogsaa for de nordligste Egne, blev til intet. Kongefærdens Deltagere fik mindre at se, og paa sin Fart i Taagen til disse lidet besejlede og ufuldkomment kortlagte arktiske Kyster og Farvande løb Kongeskibet en langt større Risiko, end Tilfældet ellers vilde have været. Men der var ingen Vaklen ombord. S.O.S. Signalet havde kaldt, og som gode Sømænd kom

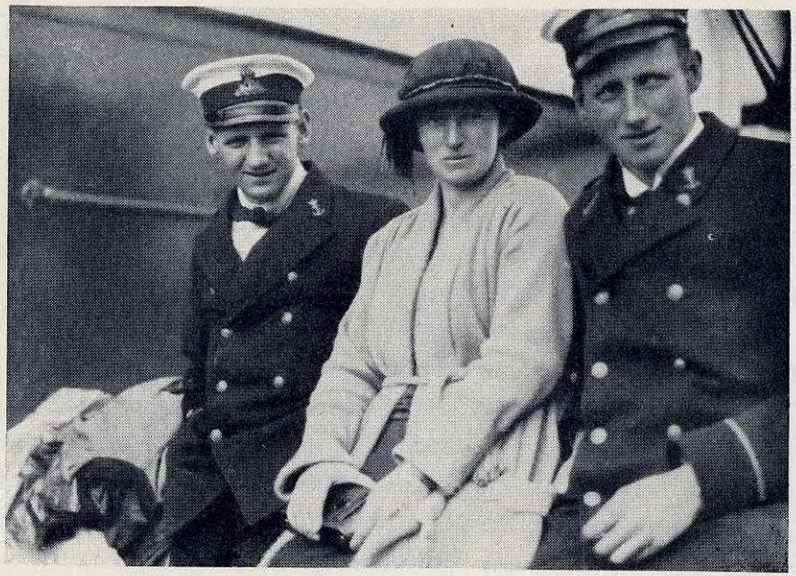

Kongeskibets Officerer og Besætning fra den kongelige Admiral til den lille Messedreng den betrængte svenske Damper til Undsætning. Uden at kny tog enhver de dermed forbundne Besværligheder.

Mægtige Taagebanker kom væltende fra Nord. Dette er ganske usædvanligt paa denne Aarstid; men man fik senere at vide, at det skyldtes det sene Opbrud af Isen i *Melvillebugten*. Denne Is kom først nu drivende ned i Davisstrædet. Og Taage og Storm fulgte med dens store Isfjælde og Skodser.

Her laa den største Fare.

Kongeskibet indhylledes i et tæt Slør, som af drivende Damp, der hindrede enhver Udsigt. Det blæste frisk, og for Vind og Strøm kom Isfjeldene sejlende gennem Taagebankerne som uhyre hvide Spøgelser. De var dødbringende at støde sammen med. Time efter Time banede „Island" sig Vej gennem Taagen og Isen. Frem skulde Skibet, og frem kom det.

Der blev præsteret godt Sømandsskab ombord paa „Island" de Dage. Danske Sømænd viste sig fuldt ud istand til at beherske de Farer, som Polarsejlads under de vanskeligste Forhold frembyder. Kaptajn Aasberg førte Skibet, og „Hans Egede"s tidligere Fører, Skibsinspektør Thorsen, var den sikre Lods. Delingschefen, Kommandør Carstensen, havde med fuld Forstaaelse af de vanskelige Forhold givet dem frie Hænder, og de bar uden Nervøsitet det store Ansvar, der hvilede paa dem.

I Stilhed var alt gjort klar til at bruge Baadene, hvis Ulykken skulde indtræffe. Heldigvis blev Farerne undgaaet, og der blev ikke Brug for Redningsmidler, som maaske alligevel havde vist sig haabløse at bruge herude paa Ishavet, omgivet af drivende Isfjelde med ubeboede Klippekyster i Læ. Men om Eftermiddagen den 16te Juli var „Island" sin Undergang nær. Det var Kaptajn Aasbergs aldrig svigtende Aarvaagenhed, der reddede Kongeskibet fra Sammenstød med et mægtigt Isfjeld og et lignende uhyggeligt Forlis som i sin Tid „*Titanic*"s.

Taflet i Kongens Spisekahyt var begyndt. Musikken spillede som sædvanligt oppe paa Dækket. Man havde spist den første Ret. „Island" gik med langsom Fart, 5—6 Knob. Dampfløjten lød uophørligt for at faa Ekko fra Isfjælde i mulig faretruende Nærhed. Pludselig rystede „Island"s Skrog fra for til agter. Maskinen var slaaet fuld Kraft bak, og Skibet dirrede under Anstrengelsen for at standse. Prins Knud for op paa Dækket og kom tilbage, meldende at et vældigt Isfjeld laa umiddelbart foran Stævnen. Der blev ikke sagt noget videre, Taflet fortsattes. Men alle vidste nogenlunde, hvilken Fare der var undgaaet. „Island" bakkede sig klar og Farten fortsattes.

Da man efter Middagen kom op paa Dækket, fik man at vide, at et kæmpemæssigt Isfjeld var dukket frem af den tætte Taage lige foran „Island". Den stærke Blæst havde

Kammerherre Juel.

hindret ethvert Ekko, og det rejste sig pludselig truende som en Mur foran Stævnen. Kaptajn Aasberg opdagede det før Udkiggeren og han vandt derved kostbare Sekunder. Afstanden til Isfjeldet var saa kort, at det ikke kunde nytte at dreje af. Uden at betænke sig slog han fuld Kraft Bak; Maskinmester *Møller,* der selv stod paa Vagt, efterkom lynsnart Signalet og havde Konduite og Dygtighed nok til fra 6 Knobs Fart fremad øjeblikkelig at sætte fuldt Damptryk paa til Bak. Derved blev Katastrofen undgaaet. „Island" standsede en knap Skibslængde fra Isfjeldet.

Det store Isspøgelse var forlængst forsvundet agterude, og Opmærksomheden var altfor meget vendt mod de nye Is-

Professor Tuxen tegner Skitser.

kolosser, som stadig dukkede op i Taagen, til at man længe kunde diskutere den overstandne Fare. Men det kan ikke nægtes, at Stemningen blev lidt alvorligere mellem dem, der forstod den Risiko, man løb. I de tre Dages farlige Taagesejlads faldt der ikke saa mange spøgende Ord som ellers paa Kongeskibet, og dog tog baade Kongen og Dronningen Situationen med Ro. Hendes Majestæt søgte i Kulden og Taagen at gøre alt saa hyggeligt som muligt for sine Omgivelser, og Kongen ventede fra sin faste Plads i Sofaen ved Kahytsdøren taalmodigt paa de stadig enslydende Rapporter fra Kommandobroen, om at man endnu ikke havde Landkending, og intet havde hørt eller set til „Bele". Det var ikke muligt at gøre noget. Man fik en Prøve paa det Taalmodighedsarbejde, en Polarfærd er, og at det ikke er uden Grund, at der kan gaa Slid paa Polarrejsendes Humør, men alle tog Situationen

Hoffrøken Sehested, Fru Lindow og Kaptajn Godfred Hansen.

med Ro og søgte at fordrive Tiden paa bedste Maade under disse deprimerende Forhold.

I Rygesalonen blev der spillet et Utal af Rubberter L'hombre og Bridge, nogle fordybede sig i lærde Grønlandsværker, eller fordrev Tiden med at føre Dagbog, og Professor Tuxen havde travlt med at tegne Skitser af Isfjeldene og Livet ombord.

Midtskibs var det Kommandør Carstensen, som med sit aldrig svigtende Lune holdt Stemningen oppe, og agterude holdt de Humøret højt med muntre „Kroaftener" med Sang og Musik. Et lille Harmonium blev med Forkærlighed betjent af Kronprinsen, medens Prins Knud tog sig af en Janitschars Pligter; hele Messen sang alle de gamle Marinesange, og saa kunde det hænde, at et Ansigt skimtedes udenfor Dækshusets Kooje. Det var Kongen eller Dronningen, der for et Øjeblik afbrød deres Aftentur Dækket rundt, naar Sangen

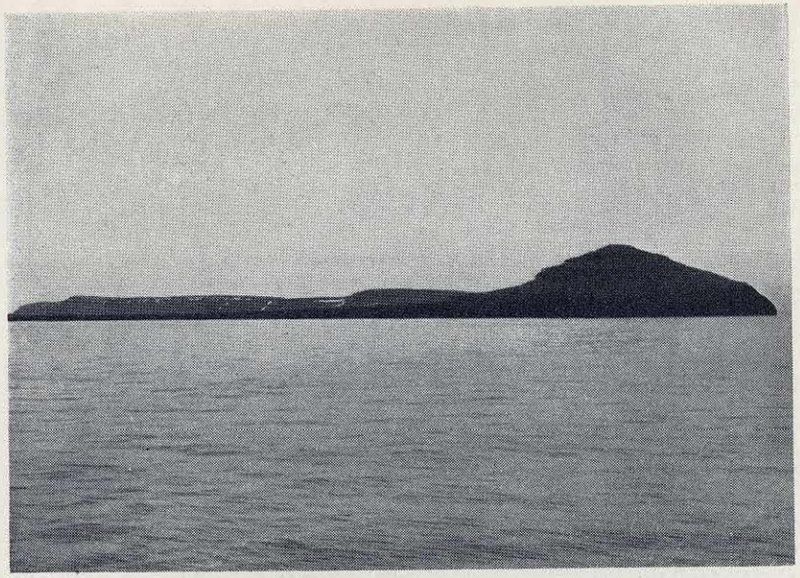

„Dark Head".

„Her er Liv og glade Dage, her gaar Solen aldrig ned" klang ud gennem Taagen.

Det kunde endda ikke gøre noget Skaar i Humøret, at Kongeskibet den tredie Dags Aften, hvor man, trods den stadige brandtykke Taage, forsøgte at nærme sig Kysten, var nær ved at strande paa *Skaløen* nord for *Svartenhuk!*

Vi var kommen meget nær ind under den høje og stejle Klippekyst og stod skyndsomst udefter fra det farlige Naboskab, medens Matroserne sang:

Saa skulde I se os komme ud
li'saa hurtig vi ku' komme!

Nu var alle parat til alle Æventyr. Og saa kom Belønningen da ogsaa for Udholdenheden.

Et Signal fra „Bele" svarede pludselig paa de Kaldesignaler, som „Island"s traadløse Station nu ustandseligt i tre Dage havde udsendt. Man fik traadløs Forbindelse med

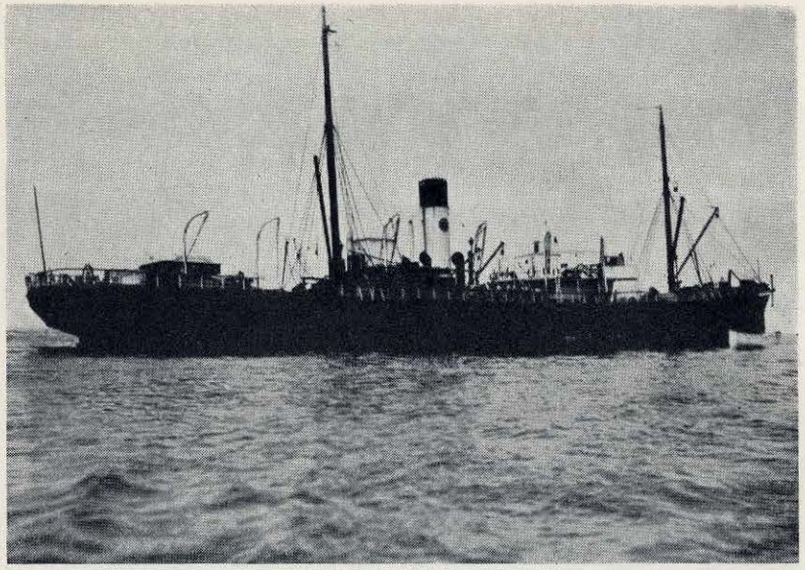

Den strandede „Bele".

„Bele"s lille svage Nødsender. Dens Telegrafist og Kaptajn svarede paa Forespørgslen fra Kongeskibet. Og det viste sig, at „Island" havde haft det Held at ramme Land ikke mere end 3—4 Mil fra det Sted, hvor „Bele" laa Vrag, netop der, hvor Grønlandseksperterne paa Kongeskibet havde formodet, at Ulykken var sket, ved det ensomme Forbjerg „*Darkhead*".

Det var med en vis Tilfredsstillelse, at alle den Aften gik til Køjs ombord paa „Island". Næste Morgen tidlig lettede Taagen og nu, da man kunde se, naaede „Island" paa kort Tid op til Strandingsstedet, hvor „Bele" tilsyneladende ubeskadiget stod fast, tæt ved en lang, lav, græsbevokset Tange, der skød sig ud foran „Darkhead"s høje mørke Klippekuppel.

Det var Torsdag Aften Kongeskibet havde opfanget „Bele"s Nødssignaler, men først Mandag Morgen den 18. Juli naaede vi op til Strandingsstedet og saa endelig „Bele" dukke frem fra det Taagehav, der havde skjult den og sinket

Ved „Bele"s Lejr. Fra højre: H. M. Kongen, Prins Knud, Dir. Daugaard-Jensen, H. M. Dronningen, Skibsinsp. Thorsen, Kapt. Sander, Red. Svenn Poulsen og Kapt. Godfred Hansen.

„Island", saa Turen fra Jakobshavn, der skulde have været gjort paa 18 Timer, havde taget 3½ Døgn.

Straks efter Strandingen var en grønlandsk Passager, der tilfældigvis havde medtaget sin Kajak, afgaaet paa den lange Tur til *Upernivik* for at tilkalde Hjælp. Kolonibestyrer *Bistrup* var afsejlet i Motorbaad, havde fundet „Bele" efter en lang og spændende Sejlads, og var nu sammen med Distriktets Grønlændere i Gang med at bjerge Lasten, der ikke blot omfattede Forsyningerne til hele Uperniviks Distrikt, men ogsaa det meste af Knud Rasmussens Udstyr til den 5' Thuleekspedition.

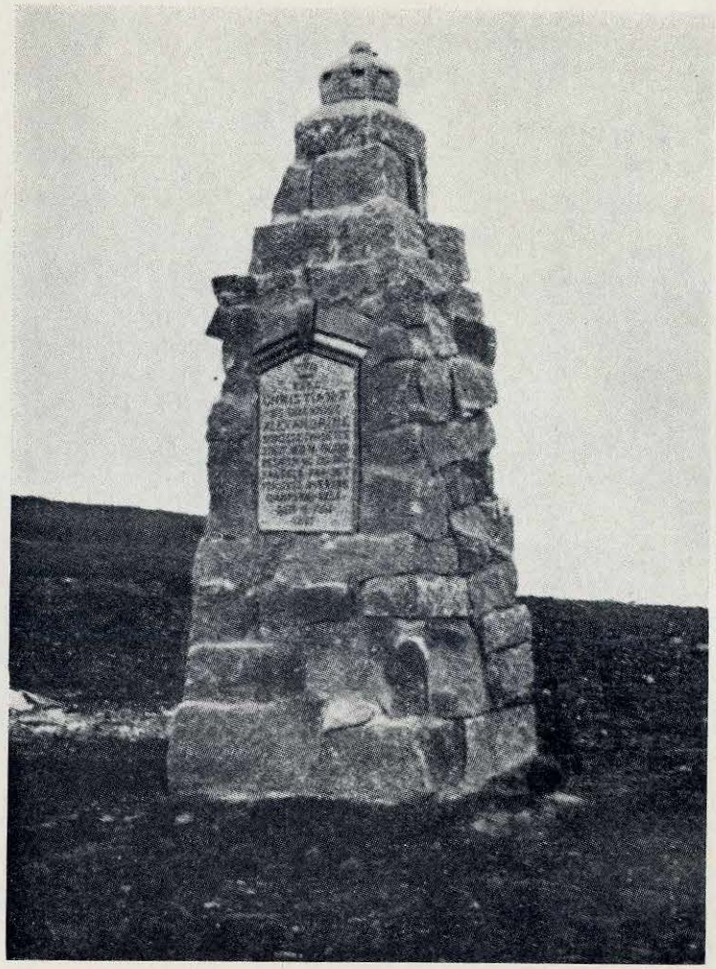

Kongevarden paa Tukingassok.

„Bele"s Fører, Kaptajn *Sahlstrøm,* havde straks landsat Passagerer og Proviant i en lille Bugt i Nærheden af Strandingsstedet, og her havde de Skibbrudne rejst en hel lille Teltby, hvortil alt muligt Materiale fra Skibet var benyttet: Lugepresenninger, Gulvtæpper, ja selv Løberne fra Kahytsgangene var taget i Brug, og de havde haft Tid til at rigge en primitiv Landgangsbro op og i Forstrandens Stenras at

rydde en Sti op til Lejren, over hvilken det svenske Flag vajede paa en oprejst Aare.

Saasnart Kongeskibet med største Forsigtighed var bragt til Ankers i tilbørlig Afstand fra den farlige Kyst, gik Kongen, Dronningen og Prinserne i Land og besøgte de Skibbrudnes Lejr og spadserede senere ud over den lille Polarøs vaade Tundraer. Her naaede Kongen sin Rejses nordligste Punkt paa Toppen af Øen ved 72° 12′ nordlige Bredde, sikkert nordligere end nogen anden Konge i Verden har været.

Nogle Aar efter Kongebesøget blev der paa „Darkhead"s højeste Punkt opsat en statelig Varde, synlig videnom, til Minde om Kongerejsens Ophold her. Varden bærer en Metalplade, forsynet med følgende Indskrift:

> Kong Christian X og Dronning Alexandrine bjergede paa dette Sted med S/S „Island" Besætning og Passagerer fra det forliste svenske Dampskib „Bele" den 18. Juli 1921.

De Skibbrudnes Lejr paa den lille nøgne Ø, der paa grønlandsk hedder *Tukingassok,* var et fuldstændig robinsonsk Billede. Dynger af Pakkasser, Tønder, Proviantdaaser, Kufferter og Bylter af Tøj foran Teltene, halvt optrukne Baade ved Stranden, Ildsteder, hvor Kvinderne kogte Mad. Alt i den Uorden og det Roderi, der uvægerlig opstaar, naar det civiliserede Menneske tvinges til at overgaa til en primitiv Tilværelse.

Nogle Grønlændere var kommet til Strandingsstedet i Kajakker og var interesserede Tilskuere til Lejrlivet. Kongeskibets Ankomst hilstes naturligvis med største Glæde, ikke mindst af de kvindelige Skibbrudne, imellem hvilke „Bele"s 7 Kahytsjomfruer iført Silkestrømper og tynde Sommerkjoler syntes at være de mest medtagne; de var taget fra Sverrig i Sommervarme og troede, at der var lige saa varmt i Grøn-

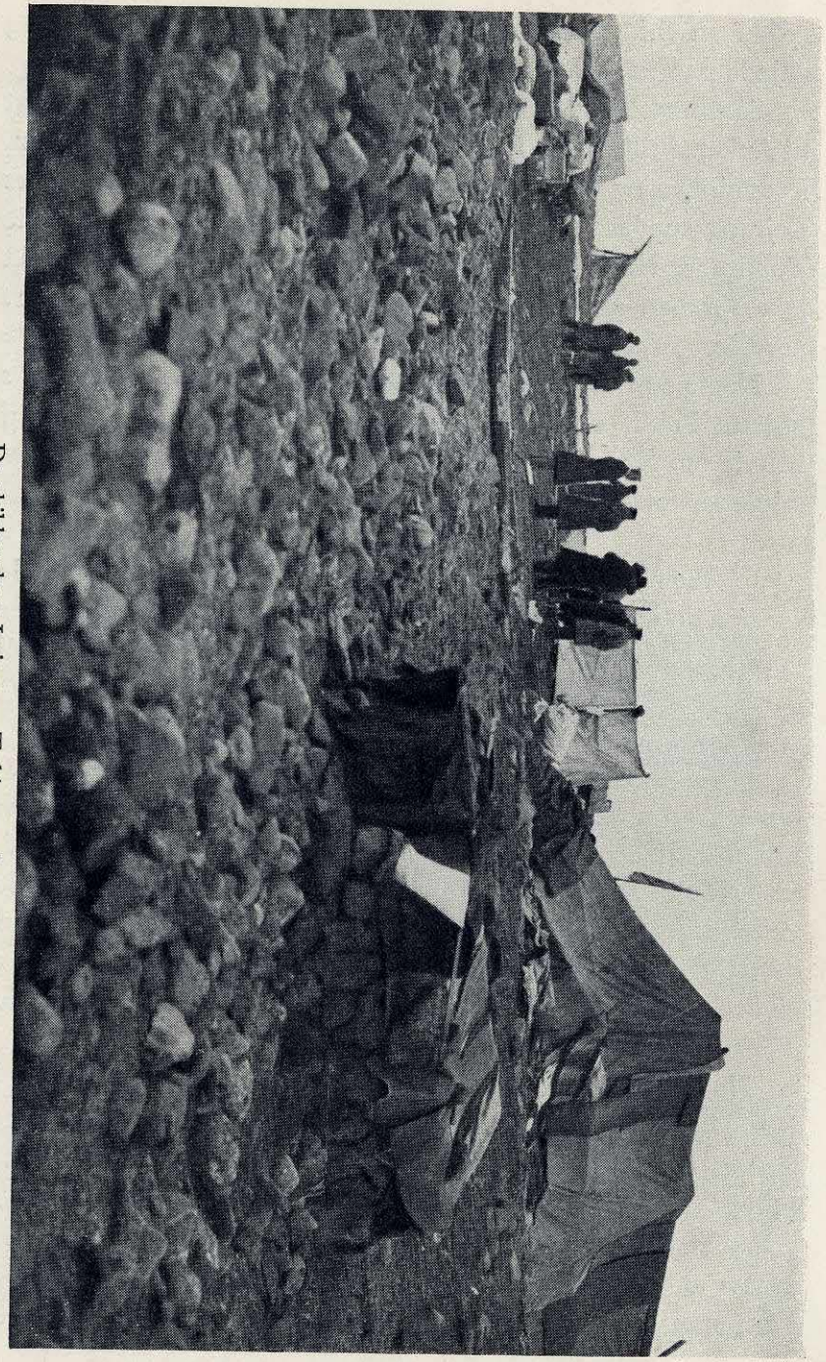

De skibbrudnes Lejr paa Tukingassok.

„Bele"s Dæk efter Strandingen.

land, men nu arbejdede de troligt med Gryder og Pander ved Ildstederne. Passagererne, som nu fik den uventede Chance at komme sydefter med Kongeskibet, havde taget Situationen med forbavsende Ro.

Kongen gik i Baad ud til det strandede Skib for at hilse paa Føreren, der havde Taarer i Øjnene, da Kongen atter gik fra Borde.

Da „Bele"s Passagerer og de fleste af Besætningen var taget ombord i „Island" og Kongeparret havde taget Afsked med de tilbageblivende, lettede Kongeskibet med Kurs Sydover efter den uventede Redningsekspedition.

I den klare Sol, som nu lyste over det let krusede Hav, begyndte pludselig løsnede Istapper at rasle ned over vore Hoveder; Taagen og den bidende kolde Brise havde dækket Takkelagen med Is, som nu, da Skibet satte fuld Damp op, rystedes ned over Dækket.

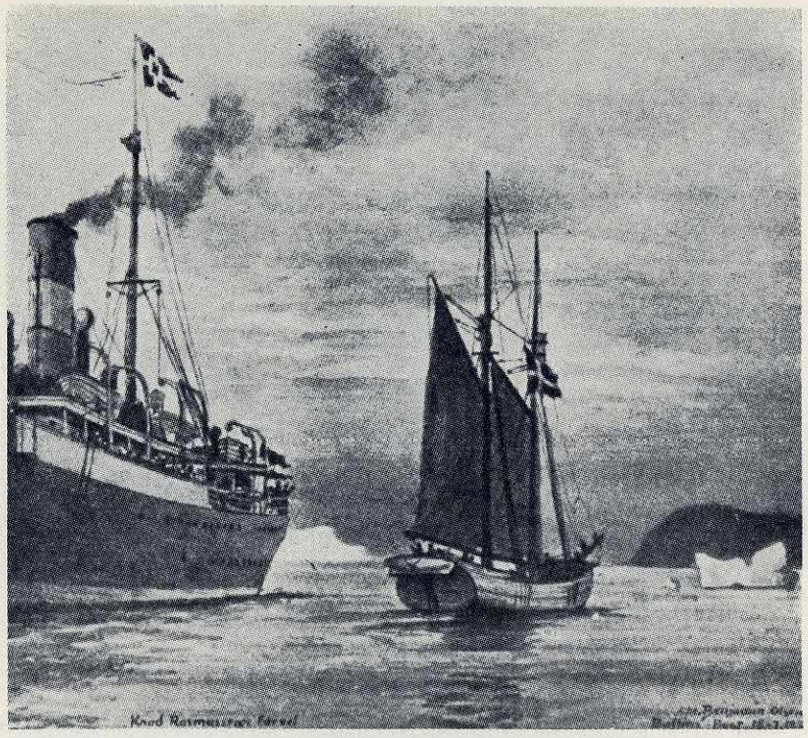

Kongeskibet møder „Søkongen".
Tegning af Benjamin Olsen.

Hjemrejsen var dog næppe paabegyndt, før Kongeskibet mødte *Knud Rasmussens* Ekspeditionsskib *„Søkongen"* for Nordgaaende.

I Diskobugten havde Knud Rasmussen faaet Meddelelsen om „Bele"s Stranding og hastede nu nordpaa for at faa at vide, om noget af hans Ekspeditionsudstyr kunde reddes. Ombord var ogsaa Fru Knud Rasmussen, der havde fulgt sin Mand til Grønland og nu skulde have været hjem med den strandede „Bele". Da Kongeskibet var kommet paa Prajehold raabte Knud Rasmussen over til Skibet, om hans Hustru kunde følge med hjem, og da dette bekræftedes, firedes en Slup af og efter en hastig og forvirret Afsked gik Fru Rasmus-

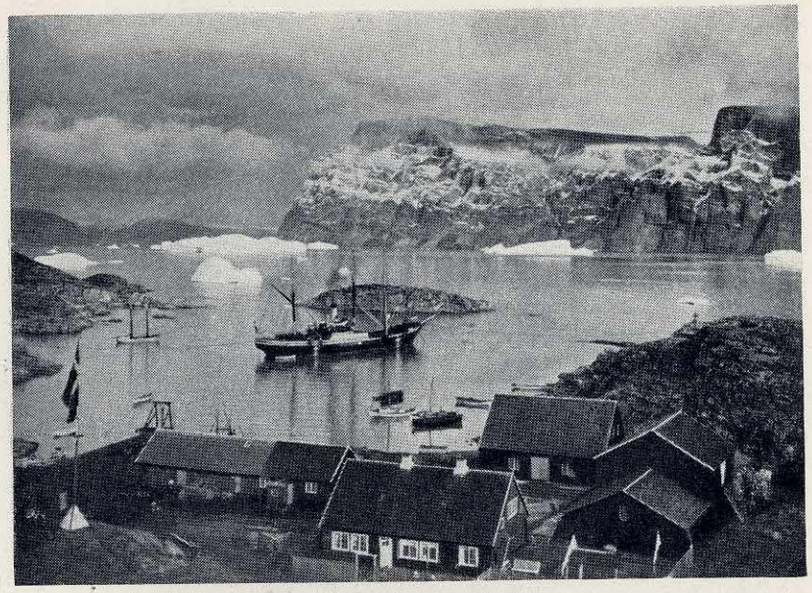

Umának. I Baggrunden Storøen.

sen ombord i Kongeskibet, hvor Kongen og Dronningen stod ved Rælingen og vinkede, medens Farten sydpaa fortsattes.

„Det tog et Kvarter" melder en Dagbog lakonisk!

Om Eftermiddagen var Kongeskibet tværs af Umanaksfjorden, Vejret var klaret op, og Kaptajn Aasberg forespurgte, om Kongen ønskede at besejle Umanaksfjorden saaledes, som det oprindelige Program havde været planlagt med Besøg ved Kolonistedet og de store Fuglefjælde i Fjordens Bund, men Kongen bestemte sig til at fortsætte sydover, og det samme gentog sig, da man næste Morgen den 19. Juli var ud for Mundingen af Vaigattet. Vejret var atter overtrukket, man kunde risikere at møde Taage og mere daarligt Vejr, og alle Hensyn — ogsaa til det overbefolkede Skib — talte for at sætte Kurs direkte mod Godthaab.

Onsdag den 20. Juli ankom Kongeskibet udfor Godthaabsfjorden og ankrede op paa „Fyllas Banke". Taagen laa atter tyk og fed over Vandet, og „Island" laa et Par Timer og

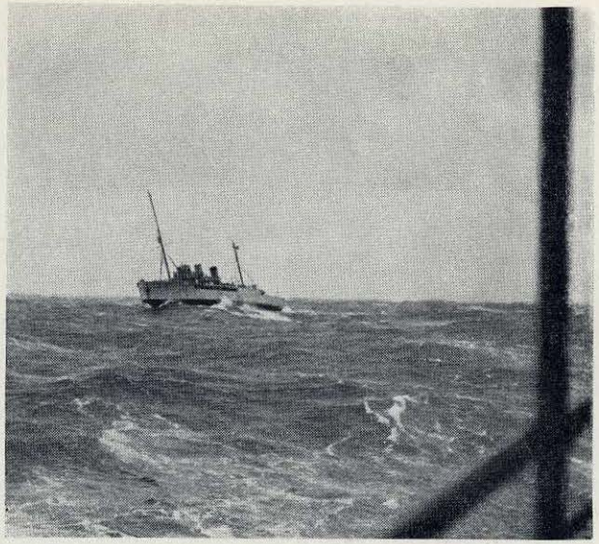

„Fylla" som Snurretop.

tudede ind i Uldsækken før „Fylla" ved Middagstid kom ud fra Godthaab og fik Forbindelse med Kongeskibet. Efter en hastig Afsked med Embedsmændene fra Godthaab fortsattes Rejsen sydefter med „Fylla" som Eskorte. Det gik dog kun for langsom Fart, da Taagen stadig fulgte med. En Dagbog siger mistrøstigt: „Vi har været uheldige med Vejret, lige siden vi forlod Reykjavik. Idag er det 16 Dage siden vi sejlede fra Havnefjord, og deraf har vi haft 11 Dage med Taage og Regntykning; det er vistnok Rekord!"

Tidlig om Morgenen, den 22. Juli, møder man Storisen og gaar vestover, men om Eftermiddagen er man kommen gennem de sidste Bælter af Is og kan sætte Kurs mod Færøerne. Men det daarlige Vejr vedbliver. Den 25' melder N.O. Kuling, som stiger til Vindstyrke 10, Vandet vælter over Skibet, som arbejder voldsomt i Søen og tilsidst maa lægges underdrejet. Fra „Fylla" telegraferes „I ligner en løbsk Gyngehest!" men han faar til Svar, at han selv tumler om som en væltende Snurretop.

Parti fra Umanaksfjorden.

Men trods det daarlige Vejr og den utaalelige Slingerage holdt man stadig Humøret højt ombord. Det gav sig særlig Udtryk, da Hofmarskallen, Kammerherre Juel holdt Fødselsdag ombord den 25. Juli og blev fejret ved én animeret Fest. Kronprinsen havde til denne skrevet en Sang, hvoraf et Vers lød:

En Rekord nu slaar han
den er ogsaa flot:
Hele Grønland saa han
paa en halv Snes Timer blot!
Mod Dark Head Kurs han sætter —
„Mon jeg kommer hjem til Jul,
hvis Taagen ikke letter?!"
sa'e den før saa glade Juel!

„En halv Snes Timer blot!" var i Virkeligheden ikke synderlig overdrevet, hvis man kun regner med Opholdet i Land.

Saaledes som Forholdene havde udviklet sig, fik Deltagerne i Rejsen jo kun Lejlighed til at være i Land, virkelig sætte Foden paa Grønlands Klipper, een Dag ved Godthaab og nogle faa Timer ved Godhavn og Jakobshavn.

Om Morgenen den 27. Juli bliver Prins Knud vækket med Musik og Sang i Anledning af sin Fødselsdag og Prinsens Kahyt bliver festlig smykket. I Løbet af Formiddagen er Skibet tværs af Myggenæs; efterhaanden stilner Stormen af, og om Eftermiddagen løber Kongeskibet i smult Vande ind paa Vestmanhavn, passerende forbi „Hejmdal" og „Valkyrien" som afgiver Kongesalut.

Da „Island" har kastet Anker, samles Officerer og Personale i Salonen, hvor Kongen tager Ordet og paa Dronningens og egne Vegne takker hver især for deres Bidrag til at Rejsen var gaaet godt, og overrækker Dekorationer og Gaver til Erindring om Turen.

Derefter meddelte Kongen følgende Udtalelse til Bekendtgørelse for den grønlandske Befolkning gennem de grønlandske Blade:

„Dronningen og jeg udtaler vor hjerteligste Tak for den Modtagelse, der overalt fra Befolkningens Side er bleven os til Del. Vi medtager gode Minder fra vort Besøg og haaber, at dette ogsaa for Fremtiden maa knytte et varmt Baand mellem os og Dem og derigennem mellem Danmark og Grønland. Gentagende vor hjertelige Tak ønsker vi alt godt for Grønland og dets Befolkning.

Christian Rex."

Kl. 2½ gik Majestæterne og deres Følge fra Borde, hilst med taktfaste Hurraraab fra alle ombordværende — og dermed var S/S „Island"s Funktion som Kongeskib slut.

Ombord paa „Valkyrien" fortsatte Majestæterne allerede samme Aften Rejsen til Danmark. Lørdag den 30. Juli stod

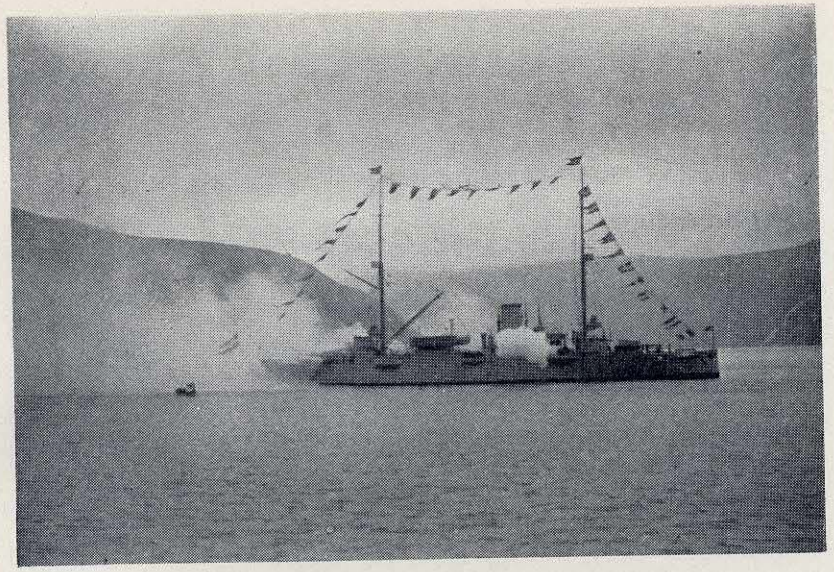

Ankomst til Færøerne.

„Valkyrien" atter Sundet ind, hilst med Salut fra Kronborg, og om Eftermiddagen lagde Skibet til ved Langelinie, modtaget med omtrent samme Ceremoniel og Sceneri som ved Afrejsen 5 Uger tidligere. Her var mødt op Ministeriets Medlemmer med Statsminister Neergaard i Spidsen, og lidt før Kl. 4 begyndte Kongefamiliens Medlemmer at indfinde sig, netop som „Valkyrien"s høje Radiomaster dukkede frem ude bag Kroneløbet og Saluten drønede med hvidblaa Krudtdampe fra „Sixtus", Skoleskibet „Ingolf" og to franske Torpedojagere, der var løbet ind fra Østersøen for at afgive Æressalut.

Smuk og statelig med Kongeflaget vajende agter gled „Valkyrien" fulgt af Krydseren „Hejmdal" ind gennem Yderhavnen, forbi Sværmen af flagsmykkede Lystfartøjer. Flyvebaade kredsede med Smeld og Surren over Havn og Toldbod; der var Liv og Farver og en smuk Stemning over Billedet. Paa „Valkyrien"s Agterdæk stod Kongen, iført Admiralsuniform, og Dronningen i Rejsedragt, samt Majestæ-

Ankomst til København.

ternes Rejsefølge. Da „Valkyrien" var kommet til Kaj og Skibsorkestret satte i med Fanemarschen, gik Medlemmerne af Kongefamilien ombord og udvekslede hjertelige Gensynshilsener med Majestæterne. Efter at ogsaa Statsminister Neergaard var kommen ombord og Kongen atter havde overtaget Regeringen, tog Kongeparret paa Agterdækket Afsked

Majestæterne hilser paa Ministeriet.

med Officerer og Følge, deres Rejsefæller paa den lange Færd.

Saa lød Baadsmandsfløjten „Faldereb". Orkestret spillede og Kongeparret gik fraborde, medens Saluten atter dundrede fra Havn og Red.

Det danske Kongepars Rejse til det høje Nord var afsluttet og under Hurrarab fra Forsamlingen kørte de kongelige Herskaber til Amalienborg og efter et kort Ophold her videre til „Sorgenfri".

Det for Grønlandsrejsen lagte Program havde det ikke været muligt at gennemføre. Dette skyldtes først og fremmest, at Grønland imod al Sædvane havde vist sig saa ualmindelig ugæstfri: I de tre Uger Rejsen tog fra Island, havde man de allerfleste Dage Taage, Regntykning og ofte Storm, og kun nogle faa Timer ved Godhavn og Jakobshavn oplevede man den arktiske Højsommers straalende Glans.

Dernæst brød hele Arrangementet i Nordgrønland sammen paa Grund af „Bele"s Stranding. Bestigningen af Indlandsisen, Sejladsen gennem det storslaaede Vaigat og Turen ind i den skønne Umanaksfjord havde maattet opgives. De allerfleste af Rejsens Dage havde været graa og triste, men i Grønland er alt afhængigt af Vejrforholdene, og alle, der havde haft med Arrangementet at gøre, var nedslaaede over, at Turen trods alle Ønsker og Forventninger ikke blev den

uforglemmelige Oplevelse af Grønlands vidunderlige Sceneri i straalende Sol og smilende Højsommer.

Saaledes som Forholdene havde formet sig, blev Rejsen en hel anden end planlagt, fik et mere dystert Præg og blev en dybere Oplevelse for Deltagerne — baade i Glæde og Alvor. Den fik et dybere Relief end ellers vilde have været Tilfældet, blev ikke som ventet den lyse, straalende og festlige Fart gennem Midnatssolens underskønne Land, men alligevel maa det fastholdes, at Rejsen blev en enestaaende Oplevelse og en historisk Begivenhed, og at dens Hensigt og Formaal tilfulde blev opfyldt.

For første Gang satte Danmarks Konge og Dronning Fod paa Grønlands barske Strand, lærte ved Selvsyn Landets Kaar og Levesæt at kende og fik personlig Føling med det Arbejde, som Danmark to Hundrede Aar igennem har udrettet i vort fjerne Biland. Og med Ærbødighed og Begejstring hilste Polarlandets Befolkning deres Herskerpar fra Moderriget og konstaterede, at Kongen, som havde været en uendelig fjernt og ophøjet Begreb for dem, var et vennesælt og hjerteligt Menneske, som kom dem imøde med en Naturlighed, der betog alle. Der blev knyttet et Baand mellem Danmark og Grønland, som stadig holder, og til de allerseneste Aar har det kunnet mærkes, at Majestæterne omfattede Grønland med den varmeste Interesse og de venligste Tanker, og at Grønlands Skæbne og Befolkningens Trivsel stadig laa dem saa stærkt paa Sinde.

Selv om Vejrguderne ikke var naadige eller elskværdige, har Rejsen dog været en enestaaende Oplevelse. Og sammen med de brogede Indtryk af en storslaaet Natur og et ejendommeligt Folkeliv har Kongeparret vel ogsaa modtaget stærke Vidnesbyrd om Loyalitet og Vennesind hos Befolkningen i disse fjerne Egne, Forvisningen om deres Troskab og Godvillie overfor Danmark og deres Konge.

Kongefærden var ingen *Landnamsfærd,* som vore fjerne

Forfædres, naar de drog ud til de samme Have og Egne. Den lange og farlige Rejse var en god og nyttig Kongegerning til Bedste for Land og Folk, og den har haft til Følge at gøre vort Land om ikke større saa dog fastere og tryggere i Bygning.

Akvarel af Pastor Rosing.

SUMMARY OF THEIR MAJESTIES' VOYAGE TO GREENLAND

In the year of 1921 when the world again breathed freely after the turbulent years of the first world war King Christian X. and Queen Alexandrine went on a voyage the destination and occasion of which were so peculiar and significant that it was followed with the greatest interest.

The journey first went to the Faroe Islands and Iceland and from there to Greenland, and the object was to strengthen the bonds between the different parts of the kingdom and create a personal contact between King and people. When the multifarious incidents of these royal progresses are viewed after so many years it is depressing to see how differently things have developed from what was expected at that time, but for *Greenland* the fact remains that the visit was a never-to-be-forgotten and beautiful experience which drew the bonds still tighter between Denmark and Greenland.

25 years after the great voyage it was suggested that an account should be given of the voyage to Greenland, and thus with assistance and inducement from many quarters this description of the historical event has been produced from all available sources; from books, diaries, press telegrams, and newspaper articles and with pictures many of which have not previously been made public.

The royal family left *Copenhagen* onboard the cruiser "Valkyrien" on the 17th of June, 1921, and after the visit to the Faroe Islands and Iceland the vessel arrived at *Havne-*

fiord in Iceland on the 4th July. Here the royal family and their suite went aboard the s/s "Island" which was better suited than the vessels of the Royal Navy for navigation in the ice-filled waters of Greenland. A number of saloons including bedrooms and bathrooms were fitted up for the King and the Queen, and there were accommodation for the Crown Prince and Prince Knud, H. M. Yacht-Captain Carstensen, the Lord Chamberlain Juel, the Adjutant-General, Chamberlain Gjernals, and the Aides-de-Camps, Captain Godfred Hansen and Captain Sander, and finally the great escort of lackeys, naval musicians, petty officers, and sailors.

In the evening when the small polar court had been installed, snugly, but with no excessive luxury, the royal vessel weighed anchor and bore out of Havnefiord bound for Greenland accompanied by the escorting vessel "Fylla".

Even in summer the weather of the North Atlantic is as a rule wet and hazy, and on the first days of the voyage the weather was, as could be expected, chilly, windy, and foggy. However, after having passed Cape Farewell the wind abated, but the fog did not lift until the 9th of July revealing the country around Frederikshaab with the shining cap of the glaziers over the rugged contours of coastal mountains.

The same night the vessel runs into *Godthaab* along the low Cook Islands towards the snowclad mountains in the Godthaabsfiord. The traditional kayak-man is hoisted onboard sitting in his kayak, flagdecked ships come to meet the royal vessel, and the royal salute is sounded both from the shore and from the ships, and when the royal vessel has anchored hundreds of kayaks and oomiaks leave the shore and surrounds her to great their king. This, the Greenlanders' greeting to the royal couple in the light arctic night, was to those present an unforgettable impressive experience.

The solemn reception takes place on the following day the 10th July. Their Majesties with their suite go ashore and

are received by the Danish officials, and after this formal reception follows a less formal one, while their Majesties walk through the settlement where a great number of fascinated Greenlanders greet the procession.

After the reception at the dwelling of the Governor of South-Greenland a divine service was held in the church, and in the afternoon a grand kayak display took place by the "Island", and from a boat by the gangway the king distributed prizes to the competitors. Later on a great meeting was held with speeches and singing. On this occasion ten young Greenland women presented the Queen with an enormous carpet made of the neck skins of eider-ducks, and ten young Greenlanders presented the King with a fully equipped kayak of very fine workmanship. The only disappointment of the Greenlanders was probably that they did not see the King himself paddle out to his ship in the kayak.

In the evening there were celebrations with dancing and music all over the colony.

On the following day, the 11th July the scenery was changed all of a sudden. A violent south-west gale tore in over Godthaab, the tents of the visiting Greenlanders were blown down and the kayaks and oomiaks had to be carried to a position of safety away from the wind and waves, and all communication between the royal vessel and the shore was broken off. The grand festival onboard had to be put off and the trip to the interior of the Godthaabsfiord was cancelled. The weather did not abate till the next morning, but then it was announced that the postponed festival would now be celebrated by a luncheon onboard. It became a festive lunch, equally pleasant to the royal host and hostess and to the numerous guests, and according to Greenland custom it ended up in a merry dance on the deck.

However, there was not much time, the departure for North Greenland was at hand, and before this a quantity of

coal had to be transferred from the royal vessel to the "Fylla". It was a change of scene which filled the Greenlanders with astonishment. In a few moments the deck of the "Island" was cleared, the hatches were opened, and headed by the princes and the young officers the crew went at the coal, and before long they were all as black as moors.

Then the siren was sounded and hailed by a salute from land the royal vessel bore out of the fiord, this time unaccompanied, as the escort "Fylla" remained at Godthaab, partly in order to save coal for the return voyage and partly because it was feared that her plating was too thin to withstand the heavy ice farther to the north.

Next morning the royal vessel was off the Sukkertoppen and by noon it crossed the polar circle. The weather was beautiful and the voyage continued northwards. Off Disko Island the midnight sun was seen for the first time and precisely at twelve o'clock the party was photographed on the bridge of the "Island". In the morning the vessel anchored at *Godhavn*.

The landing took place early in the forenoon, and after the reception at the house of the governor the party walked through the settlement along the beautiful road past "Sorte Sand" to the arctic station which was proudly demonstrated by Doctor Porsild. Then followed a grand luncheon onboard the ship and in the afternoon the voyage was continued across the calm Disko Bay to *Jakobshavn*.

As the vessel slowly and carefully advanced among the hundreds of ice bergs from the great Ice Fiord to the south of the settlement everybody was startled by the wireless operator who rushed up with an S.O.S. message from the steamer "Bele" which was chartered by the Greenland Administration and en route to Upernavik with passengers and provisions, but now in a sinking condition somewhere to the north.

The King at once ordered the "Island" to render assistance, but he would not disappoint the great number of people who had gathered at Jakobshavn to see the King and to take part in the great meeting which was to be held here.

From the vessel the royal party went by boat through the narrow entrance into the harbour. On the rocks by the entrance the finely attired Greenlanders stood singing to the honour of the King. From the landing stage everybody proceeded over the mountains out to the "Juliedalen" and gathered around a platform, enjoying the view which is famous as the most beautiful in Greenland: the brown rocks down across the green valley, the old church by the shore and beyond the vast sun-glittering plain of the Disko Bay filled with drifting ice bergs right over to the mountainous contours of the Disko Island.

This meeting with its speeches and its Greenland songs left an indelible impression on all those present: on one side the grand natural surroundings in the bright light of the midnight sun and on the other the grave and sinister background created by the distress signal from the "Bele".

As soon as the meeting was over leave was taken of Jakobshavn. The Greenlanders accompanied the Royal party to the landing stage, and immediately the party was onboard, the "Island" weighed anchor and proceeded northwards at full speed to commence the search for the "Bele", the distress signals of which had ceased long ago.

The royal progress was turned into an arctic rescuing expedition.

To avoid being delayed by the fog the course was set to the south of the Disko Island and shortly after midnight the vessel again called at Godhavn. This call resulted in an episode which at that time was kept a deep secret. As soon as the Greenlanders heard about the "Bele" disaster they said that they had been beside themselves with concern about the

"Island", as on rounding the Disko the ship had shaped a course which took her to a big submerged rock unknown to the ships as it was not shown in the charts.

When in the following summer new surveys were made in the Godhavn District in order to revise the charts, the governor told the naval officer in charge the Greenlanders' story, and it was found that right on the course of the royal vessel there was a great rock of which the Danish navigators had no knowledge. The vessel had thus been on the verge of a catastrophe the full import of which can hardly be imagined.

Providence had held a protecting hand over the royal vessel which proceeded to the north along the west coast of Disko Island, but already next morning the vessel ran into an extremely dense fog which lasted for three days, and called for the greatest caution, although everybody onboard yearned to go ahead to the people who was anxiously awaiting rescue.

The boats had been made ready on the quiet if an accident should happen. Luckily all dangers were avoided, but on the 16th July the "Island" was on the point of disaster:

The dinner in the King's dining room had just commenced. The "Island" advanced at slow speed and the siren was sounded continuously to get echos from the ice bergs in dangerous proximity. Suddenly the hull shook from stem to stern; full speed astern had been ordered and the ship vibrated under the exertions to stop. Prince Knud jumped on deck and returned saying that there was an enormous ice berg just in front of the ship. Nobody said very much, dinner was continued, but everybody was fairly well aware of the danger which had been avoided. A gigantic iceberg had suddenly emerged right in front of the vessel, the strong wind had carried away any echo, but before the look-out sighted it, it was discovered by Captain Aasberg, and by winning these costly

seconds, his vigilance succeeded in saving the royal vessel from being lost in the same terrible way as the "Titanic".

It cannot be denied that the feelings of those who understood the risks of those days were rather serious. There was not so much jokings as usual onboard the royal vessel. Never the less both the King and the Queen displayed an admirable calm. Amidst colds and fogs her Majesty endeavoured to make everything as comfortable as possible to her surroundings, and from his usual place by the cabin door the King waited for the continued monotonous reports from the bridge which told that there was no sign of land and that nothing had been heard of the "Bele". Nothing could be done, and the period was an example of the patience which is demanded on polar expeditions. Finally endurance was rewarded. The "Bele" suddenly answered the calls which for the last three days had been sent without interruption from the "Island", and contact was established with the small emergency transmitter of the "Bele" which had given up all hope of getting in touch with the rest of the world. It was then found that the "Island" was only a few miles from the place where the "Bele" was lying, and the next morning when the fog lifted, the royal vessel was only a short time in reaching the place where the "Bele" lay apparently undamaged close to a long low promontory which projected from the dark mountanous dome of "Darkhead".

When the "Bele" struck, her master at once sent passengers and provisions ashore in a small bay close to the place of stranding, and here the shipwrecked set up quite a little town of tents built of all sorts of things from the vessel, and they had also had time to rig up a small landing stage and clear a narrow path between the boulders on the shore.

As soon as the royal vessel had been brought up with the greatest precaution at a safe distance from the dangerous coast, the royal family went ashore to visit the camp of the

shipwrecked persons and afterwards they took a walk on the wet tundras of the small polar island. Here at lat. north 72° 12′ they reached the northernmost point of the journey, which no doubt is the northernmost point that any king has ever visited.

A few years after the king's visit a stately cairn was built on the island in commemoration of the northernmost point of the royal progresses. On the cairn is a metal plate with the following inscription:

> In this place King Christian X. and Queen Alexandrine onboard the S/S "Island" came, on the 18th July 1921, to the rescue of the crew and passengers from the shipwrecked Swedish steamer "Bele".

When the passengers and most of the crew from the "Bele" had been taken onboard the "Island" and the royal couple had taken leave of those who remained behind, the royal vessel weighed anchor and headed southwards. In the afternoon the vessel passed the *Umenaksfiord*. The original plan had been to visit the settlement and the great bird rocks in the interior of the fiord, but the King decided to continue to the south and he did the same the next morning off the mouth of the *Vaigattet,* the great sound north of the Disko Island. The weather was unsettled, and there was a risk of encountering more fog and rough weather, and all considerations—also in view of the overcrowded ship—was in favour of going on direct to Godthaab.

Wednesday the 20th July the royal vessel arrived off the Godthaabsfiord, H.M.S. "Fylla" came out from Godthaab and after a hasty leavetaking of the officials from Godthaab, the journey was continued southwards escorted by the "Fylla". Progress, however, was slow and fog kept following the vessels. One diary disheartened says: "We have had bad luck with the weather ever since we left Reykjavik. To-day it is

16 days since we left Havnefiord, and of those the 11 have been foggy or rainy; it must be record!"

The bad weather continued also after Greenland is left behind and the vessel has set her course towards the Faroe Islands. On the 25th a hard gale is encountered, the water is washing the vessel which is labouring heavily in the sea and at last she is obliged to lie to.

Only in the morning of the 27th July when the vessel is off Myggenæs does the storm abate, and in the afternoon the royal vessel runs into Vestmanhavn, passing H.M.S. "Hejmdal" and "Valkyrien" who fire the royal salute.

When the king has taken leave of the officers and crew of the "Island" and thanked each one for his contribution to the success of the voyage, their Majesties and their suite leave the ship and already the same evening the journey is continued onboard the "Valkyrien" to Denmark.

On the 30th July the "Valkyrien" entered the Sound and in the afternoon the vessel was moored at Langelinie, where the Royal party was received with practically the same ceremonials as at the departure five weeks before. The journey of the Danish Royal Couple to the far north had come to an end, and followed by cheers from the people the royal personages drove to Amalienborg, and, after a short stay here, to "Sorgenfri".

It had not been possible to carry through the original programme of the trip to Greenland. This was, in the first place, due to the weather in Greenland being so uncommonly foul and inhospitable that the bright arctic midsummer only made its appearance for a few hours at Godhavn and Jakobshavn. And in North Greenland the whole program broke down on account of the stranding of the "Bele". Both the trip through the magnificent Vaigat, the scaling of the inland ice, and the trip through the Umenaksfjord had to be cancelled.

The journey nevertheless became a historic event and the object was fully achieved. For the first time a Danish king and queen had set foot on the inhospitable shores of Greenland and personally seen the living conditions of the people and learnt about the work which has been carried on by Danmark for 200 years. And the Greenlanders greeted the Royal Couple from the distant mother country with respect and enthusiasm; the Royal party became known to the Greenlanders as friendly and warmhearted persons who mingled with them in such a natural manner that it won the hearts of everybody.

BILLEDFORTEGNELSE

De Afbildninger, der ikke har særlig Betegnelse, skyldes Pressefotograf Eskild Jensen, de med * mærkede er optaget af Udgiveren.

Grønlandskort med Kongeskibets Rute fra Island til Dark Head 2
Afrejsen fra København. H. M. Kongen tager Afsked med Ministeriet 7
Afrejsen fra Havnefjord paa Island 11
Morgengymnastik paa Dækket 13
H. M. Kongen læsende paa Dækket 13
H. k. H. Kronprinsen dirigerer Skibsorkestret 15
H. k. H. Prins Knud og Premierløjtnant Riis-Carstensen 17
S/S „Island" i Næsesø 18
„Fylla" i Søgang 19
*Kongeskibets Navigatører 20
Mødet med Isen 21
Første Landkending ved Grønland 23
Den første Kajakmand 24
Konebaade og Kajakker ved Kongeskibet i Godthaab 27
Landstigningen i Godthaab 31
Inspektør Harries byder Kongeparret Velkommen 32
H. M. Kongen hilser paa Gejstligheden i Godthaab 33
Et kongeligt Haandtryk 34
Kongefamilien paa Vej gennem Godthaab 35
H. M. Kongen og det unge Grønland 36
Paa Vej til Gudstjeneste i Godthaab 37
Udenfor Godthaabs Kirke 38
Fra Kajakopvisningen i Godthaab 39
H. M. Kongen og Knud Rasmussen. Fot. Hendes Maj. Dronningen 41
Gaven til Dronningen frembæres. „ „ „ „ 42
Fra Teltlejren i Islandsdalen ved Godthaab 43
Kongeskibets Officerer efter Kulsjov. Fot. Hendes Maj. Dronningen 53

Mundingen af Nordre Strømfjord i Uvejr. Efter Maleri af Harald Moltke 56
Sommeraften ved Ungôrsivik. Fot. Th. Krabbe 57
Isfjælde udfor Diskobugten 59
Den første Midnatssol 60
Paa „Island"s Kommandobro Kl. 12 Nat 61
Parti af Godhavn. Efter Akvarel af A. Kornerup 62
*Fra Modtagelsen ved Godhavn 65
Udenfor Birthes Hus i Godhavn. Fot. Hendes Maj. Dronningen ... 66
H. M. Kongen forlader Den arktiske Station ved Godhavn 67
*Parti af Jakobshavns Isfjord 69
Udenfor Kolonibestyrerboligen i Jakobshavn 70
Ekip Sermia. Dr. Quervains Havn. Fot. Dr. Joost 71
*Nugssuakhalvøen med Kilatinguit 75
*Hendes Majestæt Dronningen og Prinserne 78
*Kammerherre Juel 80
*Professor Tuxen tegner Skitser fra Rygesalonen 81
*Hoffrøken Sehested, Fru Lindow og Kaptajn Godfred Hansen ... 82
Dark Head 83
Den strandede „Bele" 84
Ved „Bele"s Lejr 85
Kongevarden paa Tukingassok. Fot. Mag. A. Kiilerich 86
De skibbrudnes Lejr paa Tukingassok 88
„Bele"s Dæk efter Strandingen 89
Kongeskibet møder „Søkongen". Tegning af Benjamin Olsen ... 90
*Umanak. I Baggrunden Storøen 91
„Fylla" som Snurretop 92
Parti af Umanaksfjorden. Fot. Ferd. Vogel 93
Ankomst til Færøerne 95
Tilbagekomst til København 96
Majestæterne hilser paa Ministeriet 97
Bortkørsel fra Toldboden 98